

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОГЛЕДА

Подручје рада: Трговина, угоститељство и туризам

Област: Туризам

Образовни профил: Туристички техничар - оглед

Трајање образовања: четири године

Циљ огледа:

- развој и примена модуларних програма стручног образовања који су засновани на стандардима занимања и потребама тржишта рада за знањима и вештинама;
- развој образовних програма који задовољавају развојне потребе и потребе за генеричким и животним вештинама ученика;
- заснивања програма образовања, наставе и учења на прецизно дефинисаним циљевима и исходима који омогућују индивидуалан приступ учењу и који уважавају развојне потенцијале и могућности ученика;
- успостављање функционалне везе између садржаја обавезних предмета и стручних модула како би се подржало и омогућило успешно стицање стручних знања и вештина;
- провера стручно теоријских знања и радних компетенција у оквиру стручне матуре.

Увођење организационих новина:

- прилагођавање организације наставе и услова рада у школи модуларној програмској структури и успешном досезању исхода образовања;
- развој модела социјалног партнерства путем програмског и организационог повезивања средњих стручних школа са компанијама, тржиштем рада и локалном заједницом;
- реализација модуларних програма кроз различите организационе облике наставе (теоријску наставу, вежбе, практичан рад и наставу у блоку);
- развој критеријума и стандарда евалуације и оцењивања заснованих на пројектованим исходима образовања;
- унапређење стручних и педагошких компетенција наставника;
- модернизовање школске инфраструктуре и унапређење услова за рад и учење.

Очекивани исходи огледа:

- унапређене могућности за запошљавање и стицање компетенција неопходних за квалитетан рад у занимању и обављање одређених послова;
- стицање услова за наставак школовања и оспособљавање за даље целоживотно учење;
- стицање кључних (генеричких) компетенција и животних вештина неопходних за даље учење и професионални развој.
- ефикасније и подстицајније методе рада са ученицима примењене у свакодневној образовној пракси;
- оцењивање ученика у односу на очекиване исходе;
- развијање система праћења остварености наставног програма на нивоу школе и на нивоу Републике;
- провера радних компетенција ученика на стручној матури.

Трајање огледа

Оглед се спроводи од 1. септембра 2007. године кроз најмање три генерације уписаних ученика. Одлуку о престанку огледа донеће, након процене резултата, министар просвете.

Начин остваривања огледа

Оглед се остварује на основу овог наставног плана и програма у подручју рада Трговина, угоститељство и туризам. У циљу успешног спровођење огледа за наставнике и директоре средњих стручних школа у којима се остварује програм овог огледа, организује се обука у областима које су битне за унапређење квалитета образовног рада.

Начин полагања стручне матуре биће прописан посебним подзаконским актом.

Услови остваривања програма огледа

Оглед ће се остваривати у условима свакодневног образовно - васпитног рада у школама.

Његово остваривање подразумева укљученост и сарадњу наставника и помоћних наставника у оквиру стручних тимова и стручних органа у школама.

Министарство просвете и Завод за унапређивање образовања и васпитања - Центар за стручно и уметничко образовање пружиће саветодавну подршку директорима и наставницима за реализацију програма, развој материјала за рад, праћење и вредновање огледа.

Праћење и вредновање огледа

Праћење и вредновање огледа обављаће Министарство просвете и Завод за унапређивање образовања и васпитања - Центар за стручно и уметничко образовање и просветни саветник, а на основу посебног упутства за праћење реализације огледних програма које ће бити накнадно публиковано.

Примена огледа ће бити праћена континуирано у току школске године.

На крају школске године, на основу различитих упитника и извештаја, биће испитани исходи образовно - васпитног рада, адекватност оцењивања, мишљења ученика и наставника.

Резултате огледа објавиће Министарство просвете на начин доступан широј стручној јавности.

ЦИЉЕВИ И ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА

за образовни профил: **ТУРИСТИЧКИ ТЕХНИЧАР - оглед**

ЦИЉЕВИ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА:

Циљ стручног образовања за образовни профил Туристички техничар је оспособљавање ученика за рад у туристичкој организацији и рад на рецепцији.

С обзиром на неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребу континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере, унапређење запошљивости, ученици ће бити оспособљавани за:

- примену теоријских знања у практичном контексту
- ефикасан рад у групним ситуацијама
- преузимање одговорност за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери
- благовремено реаговање на промену у радној средини
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА:

радне компетенције	знања	вештине	ставови
По завршеном образовању за овај профил, ученик ће бити у стању да:			
<ul style="list-style-type: none"> • извршава послове у туристичкој агенцији и • ради послове на рецепцији.	<ul style="list-style-type: none"> • објасни начине и поступке креирања туристичке услуге • објасни организацију рада рецепцијске службе • препознаје законске прописе у туризму и у угоститељству • опише начин и поступке припреме уговоре које ће склапати са партнерима у окружењу • наведе карактеристике познатих туристичких дестинација код нас и у свету • користи вокабулар једног страног језика неопходан за комуникацијску ситуацију у туризму.	<ul style="list-style-type: none"> • припрема туристичке услуге • израђује туристичке услуге • пласира на тржиште туристичке услуге • продаје туристичке услуге • прати реализацију туристичких услуга • обрачунава туристичке услуге • послужи госте у хотелу • комуницира са гостима и клијентима на страним језицима	<ul style="list-style-type: none"> • савесно, одговорно и уредно обавља поверене му послове • испољи љубазност, комуникативност, предузимљивост, ненаметљивост и флексибилан у односу према клијентима и сарадницима • ефикасно организује време • превазилази стереотипе и предрасуде о појединцима и групама различитог националног и културолошког идентитета • испољи позитиван однос према светској и европској културолошкој и лингвистичкој разноликости • испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима.

Ове мултифункционалне вештине и способности су резултат:

- флексибилне и на квалитет ученичких постигнућа усмерене школске организације
- заједничког рада наставника и ученика у свим модулима и предметима
- примене стратегија, метода и техника активног учења и усвајања знања и вештина у настави.

Наставни план и програм за оглед - Туристички техничар

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A: ОПШТЕ ОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	12	2	0	408	68	0	0	12	0	0	384	0	0	0	12	0	0	384	0	0	0	12	0	0	348	0	0	0	1524	68	0	0	1560	
1. Српски језик и књижевност	3			102				3			96				3			96				3			87				381	0	0	0	390	
1.1 језик и књижевност																														0	0	0	0	0
2. Српски језик као нематерњи језик																														0	0	0	0	0
3. Страни језик I	2			68				2			64				2			64				2			58				254	0	0	0	260	
4. Страни језик II	3			102				3			96				3			96				3			87				381	0	0	0	390	
5. Физичко васпитање	2			68				2			64				2			64				2			58				254	0	0	0	260	
6. Математика	2			68				2			64				2			64				2			58				254	0	0	0	260	
7. Рачунарство и информатика		2			68																						68	0	0	0				
B: ОПШТЕ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	9	2	0	306	68	0	0	6	0	0	192	0	0	0	7	0	0	224	0	0	0	2	2	0	58	58	0	0	780	126	0	0	795	
1. Здравствено васпитање	2			68																						68	0	0	0	68				
2. Пословна кореспонденција		2			68																					0	68	0	0	0				
3. Психологија	2			68																						68	0	0	0	68				
4. Историја	2			68				2			64															132	0	0	0	134				
5. Туристичка географија	2			68				2			64				2			64								196	0	0	0	200				
6. Финансијско пословање															3			96								96	0	0	0	99				
7. Социологија								2			64															64	0	0	0	66				
8. Историја уметности															2			64				2			58				122	0	0	0	126	
9. Основе туризма	1			34																						34	0	0	0	34				
10. Предузетништво																						2			58				0	58	0	0	0	
B: СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	6	6	0	68	68	0	90	4	6	12	64	96	192	150	6	12	0	96	192	0	150	6	12	12	87	174	174	150	315	530	366	540	331	
1. Опхођење са гостима	2	2		10	10																					10	10	0	0	10				
2. Организовање услуга превоза	2	2		20	20		30																			20	20	0	30	20				
3. Пласирање локалних туристичких понуда	2	2		38	38		60																			38	38	0	60	38				
4. Рецепцијско пословање								2	3	6	32	48	96	90												32	48	96	90	34				
5. Комуникација са туристима током боравка у хотелу								2	3	6	32	48	96	60												32	48	96	60	34				
6. Организовање услуга смештаја у домаћинству															3	6		60	120		90					60	120	0	90	63				
7. Организовање скупова															3	6		36	72		60					36	72	0	60	39				
8. Формирање и пласман туристичког путовања																						3	6	6	57	114	114	90	57	114	114	90	60	
9. Реализација и обрачун туристичког путовања																						3	6	6	30	60	60	60	30	60	60	60	33	
Г: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	3	0	0	102	0	0	0	3	0	0	96	0	0	0	3	0	0	96	0	0	0	3	0	0	87	0	0	0	381	0	0	0	390	
1. Грађанско васпитање / Верска настава	1			34				1			32				1			32				1			29				127	0	0	0	130	
2. Изборни предмети према програму огледа	2			68				2			64				2			64				2			58				254	0	0	0	260	
Укупно A+B+V+Г:	30	10	0	884	204	0	90	25	6	12	736	96	192	150	28	12	0	800	192	0	150	23	14	12	580	232	174	150	3000	724	366	540	3076	
																										Σ				4630				

* Недељни број часова стручних предмета приказан је у гантограму

Фонд часова изборних предмета по разредима

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	I	II	III	IV
Изборни предмет предвиђен Законом				
1. Грађанско васпитање / Верска настава	34	32	32	29
Изборни предмети предвиђени Програмом огледа				
1. Трећи страни језик	68	64	64	58
2. Историја средњовековне Србије	68	64		
3. Историја свакодневног живота	68	64		
4. Географија			64	58
5. Географија културе			64	58
6. Пословна информатика у туризму и угоститељству		64	64	58
7. Рачунарство и информатика 2		64	64	58
8. Маркетинг у туризму				58

Изборна настава састоји се сваке школске године из **3 (три)** часа и то:

- **обавезни изборни предмет предвиђен Законом** - Грађанско васпитање или Верска настава, 1 час недељно током школске године;
- **један изборни предмет предвиђен Програмом огледа**, при чему су сви понуђени предмети са фондом 2 часа недељно.

Ученици могу да се одреде за страни језик као изборни предмет само у првом разреду и могу га слушати у континуитету до краја школовања или краће. То значи да уколико одустану у неком разреду не могу га поново бирати у наредним.

Листа изборних предмета није коначна и може се допунити на предлог школе која спроводи оглед, програмом који је претходно одобрило Министарства просвете. Остварује се из оних предмета за који се изјасни најмање 30 % ученика огледног одељења.

Уколико је исти наставни предмет понуђен као изборни у различитим разредима у току школовања, ученик може да бира понуђени предмет само једанпут.

Оцена изборних предмета предвиђених Програмом огледа је нумеричка и улази у просек оцена на крају године.

Остваривање програма огледа

Предвиђен број ученика у одељењу је 24.

Настава из следећих предмета одвија се **по групама** кроз вежбе (В), практичну наставу (ПН) и наставу у блоку (Б):

разред	предмет	годишњи фонд часова			број ученика у групи
		В	ПН	Б	
I	Рачунарство и информатика	68			12
	Пословна кореспонденција	68			12
	Опхођење са гостима	10			12
	Организовање услуга превоза	20		30	12
	Пласирање локалних туристичких услуга	38		60	12
II	Рецепцијско пословање	48	96	90	12
	Комуникација са туристима током боравка у хотелу	48	96	60	12
III	Организовање услуга смештаја у домаћинству	12		90	12
	Организовање скупова	72		60	12
IV	Предузетништво	58			12
	Формирање и пласман туристичког путовања	60	60	60	12
	Релизација и обрачун туристичког путовања	114	114	90	12

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада током школске године

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељеног старешине	до 68	до 64	до 64	до 58	до 254
Додатни рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунски рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремни рад *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

*Ако се укаже потреба за овим облицима рада.

Факултативни облици образовно-васпитног рада током школске године по разредима

	I	II	III	IV
Екскурзија	1-2 дана	2-3 дана	3-4 дана	до 5 дана
Језик другог народа или националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно			
Други предмети *	1 – 2 часа недељно			
Стваралачке и слободне активности ученика (хор, секције и друго)	30 – 60 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	15 – 30 часова годишње			
Културна и јавна делатност школе	2 радна дана			

* Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са одређењима ученика, факултативну наставу из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила истог или другог подручја рада, као и у наставним плановима гимназије, или по програмима који су претходно донети.

Остваривање школског програма по недељама

разред	разредно-часовна настава	менторски рад (настава у блоку)	обавезне ваннаставне активности	остало (матурски испит)	укупно радних недеља
I	34	3	2		39
II	32	5	2		39
III	32	5	2		39
IV	29	5	2	3	39

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОГЛЕДА (УПУТСТВО)

Наставни план и програм за образовни профил Туристички техничар - оглед остварује се у школама где су школски простор, опрема и наставна средства прописани:

- Правилником о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма заједничких предмета у стручним школама за образовне профиле III и IV степена стручне спреме („Просветни гласник”, број 7/91).
- Правилником о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле III и IV степена стручне спреме у стручним школама подручја рада Трговина, угоститељство и туризам („Просветни гласник”, број 9/91).

Наставници сами припремају потребна наставна средства (дијапозитиве, графофолије, шеме и Power Point презентације) у складу са овим наставним програмом, користећи:

- публикована мултимедијална наставна средства (штампана литература, различите публикације, збирке дијапозитива, одговарајуће видео касете и електронске публикације);
- одговарајуће софтверске пакете;
- Интернет.

Настава се реализује уз коришћење доступних наставних средстава (рачунара и пројектора, дијапројектора, графоскопа, телевизора и видео рекордера и сл).

Назив предмета: **МАТЕМАТИКА**
 Годишњи фонд часова: **68 часова**
 Разред: **Први**

Циљеви предмета:

1. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика
2. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа
3. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских фигура и њихови узајамни односи и трансформације
4. Разумевање функционалних зависности, њихово представљање и примена

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Реални бројеви	<ul style="list-style-type: none"> • Обнављање и проширивање знања о скупу реалних бројева 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и разликовати њихове елементе на примерима • Одреди НЗС и НЗД природних бројева • Врши рачунске операције са разломцима и децималним бројевима, преводити децималне бројеве у разломке и обрнуто • Израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда, знати да делилац мора бити различит од нуле • Одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси • одреди апсолутну и релативну грешку и заокружи број на одређени број децимала • Увиди разлику између рационалног и ирационалног броја. 	<ul style="list-style-type: none"> • Преглед бројева , операције са реалним бројевима • Приближна вредности реалних бројева , грешка • Рационални и ирационални бројеви 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (68 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици
Математичка логика и скупови	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања из математичке логике и теорије скупова 	<ul style="list-style-type: none"> • Препозна исказ и утврди његову истиност • Објасни ознаке и значење логичких везника и умети да испита тачност исказне формуле • Израчуна вредност скуповног израза и да испита тачност скуповних релација на једноставним примерима • Објасни шта је функцију , врсте и особине функција и препоана примере 	<ul style="list-style-type: none"> • Математичко-логички језик • Основне логичке и скуповне операције • Исказне формуле и тауологије • Квантификатори • Функција, врсте функција 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • На првом часу урадити улазни тест • Реални бројеви: садржаје о грешкама повезати са практичном наставом, израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења • Математичка логика и скупови посебну пажњу обратити на јасно и прецизно изражавање, разумевање и правилно коришћење математичких симбола. Инсистирати на уочавању веза логичких са одговарајућим
Пропорционално ст	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о пропорцијама и процентном рачуну и њихова примена 	<ul style="list-style-type: none"> • Израчуна одређен део неке величине • Објасни шта је размера, умети да је прошири или скрати и примени у решавању проблема поделе, • Реши просту и продужену пропорцију • Препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и прикаже је графички • Реши проблем који се односи на смешу две или више компоненти • Реши основне проблеме процентног и промилног 	<ul style="list-style-type: none"> • Размера и пропорција • Директна и обрнута пропорционалност • Прост и сложен сразмерни рачун • Рачун поделе • Рачун мешања • Процентни и промилни рачун • Прост и сложен каматни рачун 	

		<p>рачуна (одређивања непознате главнице, или процента – промила или процентни - промилни износ)</p> <ul style="list-style-type: none"> Објасни основне појмове везане за каматни рачун и израчуна потребне величине у каматном рачуну 		<p>скуповним операцијама, уз примену првенствено на подскупове реалне праве. Користити веневе дијаграме</p> <ul style="list-style-type: none"> Пропорционалност: размеру везати за конкретне примене нпр. код планова и географских карата; давати што више разноврсних примера (примена у калкулацијама). кроз ове садржаје се могу обновити нека минимална знања из линеарних једначина и функција из основне школе и повезати са новим садржајима из тих области
Полиноми и рационални алгебарски изрази	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања о полиномима и рационалним алгебарским изразима 	<ul style="list-style-type: none"> Среди полином добијен сабирањем, одузимањем и множењем полинома Одреди количник и остатак приликом дељења полинома директно или користећи теореме Примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат и куб бинома, разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома Растави полином на чиниоце Одреди НЗД и НЗС полинома Трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	<ul style="list-style-type: none"> Полиноми Растављање полинома на чиниоце НЗД и НЗС полинома Трансформације рационалних алгебарских израза 	<ul style="list-style-type: none"> Полиноми и рационални алгебарски изрази инсистирати на прецизном изражавању, урадити тест по завршетку рационалних алгебарских израза Основе геометрије инсистирати на извођењу прецизне и уредне конструкције једноставних фигура Исходе постизати кроз што већи број конструктивних задатака Линеарне једначине и неједначине истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције садржаје повезати са одговарајућим садржајима физике, хемије и практичне наставе
Основе геометрије	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања и вештина из геометрије 	<ul style="list-style-type: none"> Објасни и нацрта дуж, полуправу, угао, троугао, круг Разликује међусобни однос углова (суседни, комплементни, суплементни, напоредни, унакрсни) Објасни шта су углови са паралелним (нормалним) крацима и везе између њих Одреди релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла Примени својства симетрале дужи и њену конструкцију на конструкцију центра описане и уписане кружнице око троугла Примени особине елемената тругла у конструктивним задацима и израчунавањима у троуглу (висина, средња линија, тежишна дуж, тежиште) Познаје основне релације у једнакокраком, односно једнакокраком троуглу Разликује врсте четвороуглова и њихове особине познаје и примењује основне теореме о паралелограму и умети да их примени Познаје и примењује особине специјалних четвороуглова Познаје Талесову теорему и њену примену на поделу дужи на n једнаких делова 	<ul style="list-style-type: none"> Геометријски појмови и везе између њих Троугао Значајне тачке троугла Четвороугао Талесова теорема 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина
Линеарне једначине и	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање појмова и решавање 	<ul style="list-style-type: none"> Решавање линеарне једначине Решавање проблема који се своду на линеарне 	<ul style="list-style-type: none"> Линеарна једначина и њене примене 	

неједначине	линеарних једначина и неједначина, система линеарних једначина и графички приказ линеарне функције	једначине <ul style="list-style-type: none"> • Прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • Анализирати график линеарне функције • Решавати линеарне неједначине и графички приказивати скуп решења • Реши систем линеарних неједначина са једном непознатом и графички приказивати скуп решења • Реши систем линеарних једначина са две непознате 	<ul style="list-style-type: none"> • Линеарна функција и њен график • Линеарна неједначина • Систем линеарних неједначина са једном непознатом • Систем линеарних једначина 	<u>Оквирни број часова по темама</u> <ul style="list-style-type: none"> • Реални бројеви 6 часова • Математичка логика и скупови 5 часова • Пропорционалност 10 часова • Полиноми и рационални алгебарски изрази 14 часова • Основе геометрије 12 часова • Линеарне једначине и неједначине 13 часова • За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.
--------------------	--	---	---	--

Назив предмета: **МАТЕМАТИКА**

Годишњи фонд часова: **64 часа**

Разред: **Други**

Циљеви предмета:

1. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика
2. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа
3. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских фигура и њихови узајамни односи и трансформације
4. Разумевање функционалних зависности, њихово представљање и примена

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Тригонометрија правоуглог троугла	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање почетних знања из тригонометрије правоуглог троугла 	<ul style="list-style-type: none"> • Одреди (израчуна) синус, косинус, тангенс и котангенс оштрог угла у правоуглом троуглу • објасни тригонометријске идентичности и умети да их примени у израчунавању • израчуна све тражене елементе троугла 	<ul style="list-style-type: none"> • Дефиниција тригонометријских функција у правоуглом троуглу • Вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (300 , 450 , 600) • Основне тригонометријске идентичности 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (64 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици
Степеновање и кореновање	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања и вештина степеновања и кореновања 	<ul style="list-style-type: none"> • Врши степеновање са целим експонентом и примени их у трансформацијама израза • Дефинише n – ти корен (n – паран број; n – непаран број) • Примени особине кореновања и степеновања у трансформацијама израза • Претвара корене у степене и обрнуто у циљу ефикаснијег израчунавања алгебарских израза • Рационалише именилац разломка у једноставним случајевима 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам степена • Операције са степенима • Степен са целим изложоцем • Појам корена • Операције са коренима • Степен са рационалним изложоцем • Рационалисање имениоца разломка 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Степеновање и кореновање Нагласити и даље важење особина степеновања при проширивању скупа из кога је изложилац ▪ Квадратне једначине и квадратна функција Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције ▪ Експоненцијална и логаритамска функција Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа експоненцијалне и логаритамске функције.
Квадратне једначине и квадратна функција	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања и вештина потребних за решавање квадратних једначина и неједначина и скицирање и анализу графика квадратних функција 	<ul style="list-style-type: none"> • решава непотпуне квадратне једначине у скупу R • Илустрије примером квадратне једначине која нема решења у скупу R и објасни појам имагинарне јединице • Препознаје комплексне бројеве и врши операције са њима • Познаје образац за решавање квадратне једначине и примењује га на различите случајеве • Одређује природу решења квадратне једначине • Раставља квадратни трином на чиниоце • Познаје Вијетова правила и користи их • Решавати најједноставније ирационалне једначине • Решава једначине које се сменом своде на квадратне • Скицира и анализира график квадратне функције • Разликује шест могућих типова графика 	<ul style="list-style-type: none"> • Квадратна једначина • Појам комплексног броја и операције са њима • Образац за решавање квадратне једначине • Дискриминанта и природа решења квадратне једначине • Растављање квадратног тринома на линеарне чиниоце • Вијетова правила • Једначине које се сменом своде на квадратне • Квадратна функција и њен график • Квадратна неједначина • Систем од једне квадратне и једне линеарне једначине 	

		<p>квадратне функције и примењује их</p> <ul style="list-style-type: none"> Решава систем од једне линеарне и једне квадратне једначине 		<p>Обратити пажњу на услове при трансформацијама експоненцијалних и логаритамских једначина и</p> <ul style="list-style-type: none"> Аналитичка геометрија тачке и праве Истаћи повезаност графичког и аналитичког приступа у аналитичкој геометрији. Развијати систематичност, уредност и прецизност Увод у статистику Базирати остваривање исхода на примарима из друштвене и туристичке праксе <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> Тригонометрија правоуглог троугла 5 часова Степеновање и кореновање 10 часова Квадратне једначине и квадратна функција 18 часова Експоненцијална и логаритамска функција 8 часова Аналитичка геометрија тачке и праве 7 часова Увод у статистику 8 часова За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.
Експоненцијална и логаритамска функција	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања и вештина за разумевање експоненцијалних и логаритамских функција и решавање једноставних експоненцијалних и логаритамских једначина и неједначина 	<ul style="list-style-type: none"> Прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију и знати њене особине Решава једноставне експоненцијалне једначине и неједначине Прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију као инверзну функцију експоненцијалне и знати њене основне особине Познаје правила логаритмовања и примењује их при трансформацији једноставних израза Решава једноставне логаритамске једначине и неједначине 	<ul style="list-style-type: none"> Експоненцијална функција и њен график Експоненцијалне једначине и неједначине Логаритамска функција и њен график Правила логаритмовања и примена Логаритамске једначине и неједначине 	
Аналитичка геометрија тачке и праве	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања и вештина из аналитичке геометрије тачке и праве 	<ul style="list-style-type: none"> Познаје Декартов координати систем и како се у њему представља тачка, одреди растојање између тачака Изврши поделу дужи у датом односу Израчунавати површину троугла ако су дате координате његових темена Разликује имплицитни, експлицитни и сегментни облик једначине праве и умети да их користи Одреди једначину праве кроз једну (прамен) и две тачке Примењује особине дужи и троугла на израчунавање елемената геометријских фигура у равни 	<ul style="list-style-type: none"> Растојање између две тачке Средиште дужи Површина троугла Имплицитни, експлицитни и сегментни облик једначине праве Једначина прамена правих кроз једну тачку Једначина праве кроз две тачке 	
Увод у статистику	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања из статистике 	<ul style="list-style-type: none"> Препознаје карактеристике сататистичких метода Разликује јединице посматрања, њихова обележја и карактеристике Познаје врсте и особине статистичких серија Разликује начин обухватања јединица посматрања (анкета, узорак, пописни и извештајни метод) Израчунава различите средње вредности у зависности од проблема који се испитује Идентификује средње вредности које се не морају израчунавати (модус и медијана) Препозна и израчуна дисперзију статистичке серије, варијацију и стандардну девијацију 	<ul style="list-style-type: none"> Статистичке серије Метод обухватања јединица посматрања Особине јединица посматрања Аритметичка средина Геометријска средина Хармонијска средина Дисперзија и стандардна девијација 	

Назив предмета: **МАТЕМАТИКА**

Годишњи фонд часова: **64 часа**

Разред: **Трећи**

Циљеви предмета:

1. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика
2. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа
3. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских фигура и њихови узајамни односи и трансформације
4. Разумевање функционалних зависности, њихово представљање и примена

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Тригонометрија	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање почетних знања из тригонометрије, неопходних за примену у даљем образовању и свакодневном животу	<ul style="list-style-type: none"> • Познаје мерење углова у степенима и радијанима (уопштени појам угла) • Одреди вредности тригонометријских функција произвољног угла помоћу калкулатора • Представи угао на тригонометријском кругу и прочита вредности тригонометријских функција са тригонометријске кружнице • Сведе вредности тригонометријских функција углова из другог, трећег и четвртог квадранта на вредност тригонометријске функције угла из првог квадранта • Објасни периодичност основних тригонометријских функција и умети да је примени • Објасни синусну и косинусну теорему и умети да их примени • Сведе тригонометријски израз на најједноставнији облик	<ul style="list-style-type: none"> • Степен – радијан • Тригонометријске функције угла на тригонометријској кружници • Свођење на први квадрант • Периодичност • Синусна теорема и косинусна теорема • Тригонометријска трансформација	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (64 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p>
Полиедри	<ul style="list-style-type: none"> • стицање знања о полиедрима	<ul style="list-style-type: none"> • Израчуна обим и површину фигура у равни • Разликује пет правилних полиедара • израчуна површину и запремину призме • Израчуна површину и запремину пирамиде • Израчуна површину и запремину зарубљене пирамиде • Површину равних пресека полиедара • Израчуна површину и запремину сложених фигура насталих од полиедара	<ul style="list-style-type: none"> • Обим и површина фигура у равни • Појам, врсте и особине полиедра • Правилни полиедри • Појам призме, врсте • Површина и запремина призме • Појам пирамиде, врсте • Површина и запремина пирамиде • Појам зарубљене пирамиде • Површина и запремина зарубљене пирамиде • Равни пресеци полиедара • Површина и запремина сложених фигура	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Тригонометрија: поновити дефиницију тригонометријских функција оштрих углова правоуглог троугла. Помоћи ученицима да овладају техником коришћења калкулатора. Поновити правила заокруживања бројева и примењивати их ▪ Полиедри: инсистирати на самосталном прављењу модела полиедара. Користити симулације пресека на рачунару. Истаћи проблем
Обртна тела	<ul style="list-style-type: none"> • стицање знања о обртним телима	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна обим и површину круга, знати шта је Лудолфов број и његову приближну вредност • Објасни цилиндрична и конусна површ и како оне	<ul style="list-style-type: none"> • Обим и површина круга, Лудолфов број • Цилиндрична и конусна површ	

		<p>настају</p> <ul style="list-style-type: none"> • израчуна површину и запремину ваљка • израчуна површину и запремину купе • израчуна површину и запремину зарубљене купе • израчуна површину сфере, калоте и сферног појаса • израчуна запремину лопте • израчуна површину равних пресека обртних тела • израчуна површину и запремину сложених фигура насталих од полиедара и обртних тела 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте обртних тела • Појам ваљка • Површина и запремина ваљка • Појам купе • Површина и запремина купе • Појам зарубљене купе • Површина и запремина зарубљене купе • Појам сфере и лопте • Појам калоте и сферног појаса • Површина и запремина лопте и њених делова • Равни пресеци обртних тела • Површина и запремина сложених фигура 	<p>удвостручења коцке. Захтевати да правилне полиедре ученици обраде самостално уз коришћење литературе. Инсистирати на примени тригонометрије кроз задатке</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Обртна тела: инсистирати на самосталном прављењу модела обртних тела. Користити симулације на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота. Инсистирати на примени тригонометрије кроз задатке ▪ Низови: низове задавати како формулом, тако и својим члановима и рекурзивно и у сваком од случајева код ученика стварати представу о понашању низа
Низови	<ul style="list-style-type: none"> • стицање основних знања о низовима и граничним вредностима низова 	<ul style="list-style-type: none"> • Познаје основне појмове о низовима – задавање, монотоност, ограниченост низа • Препозна шта је аритметички низ • Препозна шта је геометријски низ • примени низове у решавању различитих проблема • Препозна бесконачни геометријски низ и одреди суму бесконачног опадајућег геометријског низа • израчуна граничну вредност низа на једноставним примерима 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови о низовима • Гранична вредност низа • Аритметички низ • Геометријски низ • Бесконачни геометријски низ 	
Корелациона анализа и анализа временских серија	<ul style="list-style-type: none"> • стицање основних знања о повезаности статистичких величина и њиховом квантитативном изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира и представи у координатном систему везу између различитих статистичких серија • Израчуна коефицијент просте линеарне корелац. • Тумачи графички представљене податке и израчуна вредност одређене статистичке појаве • Израчуна остале величине којима се може дефинисати корелација • Анализира временске серије са њиховим битним показатељима • Разликује линеарни и експоненцијални тренд у анализи појава 	<ul style="list-style-type: none"> • Коефицијент линеарне корелације • Корелација ранга • Спирманов и Кендалов тест • Двводимензионални линеарни регресиони модел • Линеарни тренд • Експоненцијални тренд 	<p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ праћење остварености исхода ▪ тестове знања ▪ тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Тригонометрија 14 часова ▪ Полиедри 14 часова ▪ Обртна тела 12 часова ▪ Низови 8 часова ▪ Корелациона анализа и анализа временских серија 8 часова ▪ За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.

Назив предмета: **МАТЕМАТИКА**
 Годишњи фонд часова: **58 часова**
 Разред: **Четврти**

Циљеви предмета:

1. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика
2. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа
3. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских фигура и њихови узајамни односи и трансформације
4. Разумевање функционалних зависности, њихово представљање и примена

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Елементи привредне математике	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање нових знања о каматном рачуну 	<ul style="list-style-type: none"> • Препозна разлике између простог и сложеног каматног рачуна • Израчуна величине везане за сложен каматни рачун • Препозна промену камате у односу на интервале на које се рачуна камата 	<ul style="list-style-type: none"> • Прост каматни рачун • Сложени каматни рачун • Веза геометријског низа и сложеног каматног рачуна 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Функције	<ul style="list-style-type: none"> • стицање основних знања о појму и особинама функције 	<ul style="list-style-type: none"> • Познаје својства елементарних функција (нуле, парност, монотоност, периодичност) • скицира графике елементарних функција • прочита особине функције са графика • одреди област дефинисаности функције • одреди нуле функције • испита парност функције • одреди инверзну функцију дате функције • одреди граничну вредност функције на једноставним примерима и то примењује код одређивања асимптота функције • Испита да ли функција има асимптоту и разликује врсте асимптота 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам функције • Елементарне функције (линеарна, квадратна, степена, експоненцијална, логаритамска, тригонометријске) и њихове особине и графици • Област дефинисаности функције • Нуле функције • Парност и непарност функције • Инверзна и сложена функција • Гранична вредност функције • Асимптоте функције 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p>
Извод функција	<ul style="list-style-type: none"> • стицање знања о изводу функције и знања неопходних за испитивање и цртање графика једноставних функција 	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише извод функције и његову геометријску и механичку интерпретацију • израчуна извод функције по дефиницији • Одреди изводе елементарних функција (таблица извода) • израчуна извод збира, производа и количника • одреди извод сложене функције • одреди изводе другог, трећег и вишег реда елементарних и сложених функција • испита монотоност и екстремне вредности функције применом извода • испита на једноставним примерима конкавност и конвексност функције применом извода • испита на једноставним примерима и графички прикаже функцију 	<ul style="list-style-type: none"> • Прираштај функције • Извод функције по дефиницији • Геометријска и механичка интерпретација извода • Изводи елементарних функција (таблица извода) • Основне теореме о изводу (извод збира, производа и количника) • Извод сложене функције • Изводи другог, трећег и вишег реда • Монотоност и екстремне вредности функције • Конвексност и конкавност функције, превојне тачке • Испитивање функција и скицирање 	<ul style="list-style-type: none"> • Елементи привредне математике : Користити што више примера из класичне финансијске математике (позајмнице, кредити) • Функције: поновити појам бијекције на коначном скупу из првог разреда. Инсистирати на самосталном и групном раду ученика код понављања елементарних функција. Направити паралелу између граничне вредности функције и граничне вредности низа • Извод функција: повезивати

			њихових графика	појам извода са проблемом тангенте и брзине. Пре испитивања функције засебно извежбати монотоност и конвексност функције применом извода. Инсистирати на самосталном раду ученика при испитивању функција и скицирању њихових графика
Статистички узорак и анализа узорка	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о статистичком узорку и његовој анализи 	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише нормалну и биномну расподелу и користи статистичке таблице • Разликује прост и стратификован узорак и њихове особине • Израчуна аритметичку средину и дисперзију узорка • Изврши анализу и процени интервалну вредност за аритметичку средину • Изврши анализу и оцени пропорцију основног скупа на основу случајног узорка 	<ul style="list-style-type: none"> • Нормална и биномна расподела • Аритметичка средина узорка • Диспезија узорка • Интервална оцена аритметичке средине узорка • Оцена пропорције основног скупа на основу узорка 	<ul style="list-style-type: none"> • Статистички узорак и анализа узорка: инсистирати на проблемима из свакодневног живота и планирања процеса рада <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ праћење остварености исхода ▪ тестове знања ▪ тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Елементи привредне математике 5 часова • Функције 12 часова • Извод функција 15 часова • Статистички узорак и анализа узорка 12 часова • Комбинаторика 6 часова • За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.
Комбинаторика	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање и примена основних знања из комбинаторике 	<ul style="list-style-type: none"> • Решава једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа • Дефинише појам факторијела и израчунава вредност израза у ком се јавља факторијал • Разликује пермутације без понављања, варијације без и са понављањем, комбинације без понављања и уме да их примени • Познаје биномни образац и примењује га 	<ul style="list-style-type: none"> • Основна правила комбинаторике • Пермутације без понављања • Варијације без понављања • Вријације са понављањем • Комбинације без понављања • Биномни образац 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Деспотовић Радивоје, Тошић Ратко, Шешеља Бранимир, *Математика за први разред средње школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
2. Војводић Градимир, Деспотовић Радивоје, Петровић Војислав, Тошић Ратко, Шешеља Бранимир, *Математика за други разред средње школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
3. Милошевић Владислав, Ивовић Миодраг, Ненадовић Ратко, Симић Крстомир, *Математика са збирком задатака за трећи разред средње школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
4. Пап Ендре, Тошић Ратко, Лозанов-Црвенковић Загорка, *Математика са збирком задатака за четврти разред средње школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
5. Др Милева Жижич, *Статистика за трећи и четврти разред економске и туристичке струке*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
6. Др Виолета Тошић, *Пословна статистика*
7. Ивановић Живорад, Огњановић Срђан, *Математика 1, збирка задатака и тестова за први разред гимназија и техничких школа*, Круг, Београд
8. Ивановић Живорад, Огњановић Срђан, *Математика 2, збирка задатака и тестова за други разред гимназија и техничких школа*, Круг, Београд
9. Огњановић Срђан, Ивановић Живорад, *Математика 3, збирка задатака и тестова за трећи разред гимназија и техничких школа*, Круг, Београд
10. Огњановић Срђан, Ивановић Живорад, *Математика 4, збирка задатака и тестова за четврти разред гимназија и техничких школа*, Круг, Београд
11. Богославов Вене, *Збирка решених задатака из математике 1*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
12. Богославов Вене, *Збирка решених задатака из математике 2*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
13. Богославов Вене, *Збирка решених задатака из математике 3*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
14. Богославов Вене, *Збирка решених задатака из математике 4*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Стручни модули
2. Финансијско и девизно пословање
3. Рачунарство и информатика
4. Предузетништво

Назив предмета: **РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА**

Годишњи фонд часова: **68 часова**

Разред: **Први**

Циљеви предмета
1. Стицање основне рачунарске писмености;
2. Усвајање основа за даље самостално стицање знања и усавршавање у рачунарској техници

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у информатику.	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са основним концептом информатике.	<ul style="list-style-type: none"> разлукује појмове «податак» и «информација» објасни појам бита и бајта. објасни ток обраде података. наведе уређаје за обраду података. наведе неке примере примене рачунара у свакодневном животу.	<ul style="list-style-type: none"> Информатика и друштво Податак и информација Бит и бајт Обрада података Уређаји за обраду података Примена рачунара у свакодневном животу	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> вежбе (68 часова)
Рачунарски систем	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са унутрашњом организацијом рачунарских система.	<ul style="list-style-type: none"> наведе основне делове рачунарског система. укључи, искључи, рестартује рачунар користећи стандардну процедуру за то. детектује основне информације о рачунарском систему (оперативни систем и верзија, брзина процесора, величина ram меморије). обавља основне операције: мења desktop конфигурацију, поставља и мења важећи језик тастатуре, користи help, инсталира, деинсталира апликативни софтвер. наведе основне компоненте у структури хардвера. објасни функцију микропроцесора у оквиру рачунарског система. објасни улогу меморије у рачунарском систему и наведе врсте меморија. пореди уређаје за складиштење података по капацитету, цени и брзини. идентификује уређаје за уношење података. идентификује уређаје за приказивање резултата обраде изведене на рачунару. уради инсталацију новог штампача у систему. изврши подешавање дифолтног штампача. пусти на штампу текстуални фајл. изврши анализу статуса штампача користећи desktop print manager. рестартује, избрише или привремено заустави тренутни посао штампача користећи desktop print manager. објасни појам и поделу софтвера. разликује оперативни систем од апликативног	<ul style="list-style-type: none"> Структура рачунарског система Хардвер. Софтвер. Однос хардвера и софтвера Структура хардвера. Меморија, ROM, RAM, улога меморије Хијерархија меморијског система. Оперативна меморија Медијуми за чување података. Магнетна трака и касета. Дискета. Чврсти диск. Оптички диск. Вишенаменски дигитални диск – DVD Улазно – излазни подсистем Структура софтвера Оперативни системи, развојни софтвер, кориснички софтвер Лиценце, заштита софтвера и хардвера	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе Ако школа није у могућности да обезбеди довољан број комплета, предвидети рад у групама тако да највише два ученика раде заједно</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у кабинету за информатику <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Увод у информатику: У уводном делу треба повезати објекте и процесе у природи са рачунаром, тј како се формално представљају у рачунару величине из реалног света и указати на предности коришћења рачунара. Појам бита и бајта обработити информативно. Обраду података обработити кроз блок шему. Рачунарски систем: У уводном делу двочаса наставник истиче циљ и задатке одговарајуће наставне јединице, затим реализује теоријски део наопходан за рад ученика на рачунарима.. У оквиру софтвера упознати ученика

		<p>софтвера.</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни разлоге за постојање верзија у софтверу. • наброји најзаступљеније оперативне системе у свету рачунара. • наброји неке апликативне програме и примере њихове примене. • објасни појам лиценце, објасни потребу за заштиту софтвера и хардвера. • објасни разлоге за back up података. • уради back up података. 		<p>са улогом програма у раду рачунарског система.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оперативни системи: При реализацији теме оперативни системи акценат је на начину комуникације рачунара и корисника. Посебну пажњу треба посветити карактеристикама и елементима графичког окружења и поступцима рада у графичком окружењу. За најчешће коришћене апликативне програме (текст процесоре, радне табеле, графичке пакете, системе за управљање базама, ...) приказати у кратким цртама основну намену. Од услужних програма приказати неколико најчешће коришћених (компресију података, нарезивње дискова, заштиту од вируса,...). Имајући у виду широку распрострањеност оперативног система Windows, препорука је да се користи нека од последњих верзија овог оперативног система. • Обрада текста: Практичну реализацију програма илустровати неком од последњих верзија програма Word. Извођење наставе подразумева неопходна објашњења наставника , а затим самостално вежбање ученика. Пожељно је да не буде више од два ученика за рачунаром. Ученици треба да схвате принципе рада у графичком окружењу, да је довољно да знају да нека команда постоји и како и где је могу пронаћи. • Рад са табелама: Практичну реализацију програма илустровати неком од последњих верзија програма Excel. Извођење наставе подразумева неопходна објашњења наставника , а затим самостално вежбање
Оперативни системи	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање и оспособљавање ученика за коришћење оперативног система. 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни хијерархијску организацију датотека, фасцикли, drive – ова. • отвори, креира, сачува на одређеном drive - и, копира, премешта, промени назив, затвори, брише file и folder. • препознаје основне типове file – ова. • мења статус file – а (read only / locked, read – write). сортира file – ове. • проналази file – ове користећи find алатку по различитим кључевима. • објасни појам компресије file – ова и користи алате за екстракцију и компресију • идентификује и користи различите иконе на desktop - у, реорганизује desktop иконе. • направи пречицу на desktop – у. • идентификује различите делове прозора: трака са натписом, трака главног менија, трака са алаткама, статусна трака, дугме управљачког менија, дугме за затварање прозора, дугме за максимизирање прозора, дугме за минимизирање прозора. • прошири, смањи, помери, затвори прозор, прелази са једног отвореног прозора на други. • користи програме: калкулатор, бележница, цртање, за компресију података, за нарезивање дискова... • објасни појам вируса у рачунарском систему и наведе неке од начина да вирус буде унет у рачунарски систем. • користи софтвер за откривање вируса. • објасни потребу за редовним up date – ом програма за скенирање вируса. 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови (датотека, фасцикла, пречица, икона, прозор, мени) • Употреба миша и тастатуре • Покретање апликација оперативног система • Рад са прозорима. Компоненте прозора и њихова улога • Организација података на диску. Покретање програма • Рад са датотекама и фасциклама (креирање новог објекта, копирање и премештање, брисање, промена назива) • Коришћење додатних програма (бележница, цртање, игре, калкулатор, ...) • Подешавање параметара радног окружења • Одржавање рачунарског система (интервентно, превентивно и комбиновано одржавање) 	
Обрада текста	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање и оспособљавање ученика за коришћење програма за обраду 	<ul style="list-style-type: none"> • подеси радно окружење. • уметне, селекује, дуплира, брише, помера текст или део текста. • изврши форматирање параграфа, текста и целог документа. 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови (пасус, маргина, заглавље, подножје) • Структура текста • Подешавање радног 	

	текста.	<ul style="list-style-type: none"> • креира и модификује табеле. • уметне у текст и модификује: слику, цртеж, графикон. • претражује текст по задатом кључу користећи search команду. • изврши припрему и пусти документ на штампу. 	<p>окужења</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уношење текста • Учитавање документа и измена у документу • Рад са блоковима (означавање, копирање, исечање, лепљење). Рад са више докумената • Набрајање у тексту. Рад са табелама. Уметање слика у текст • Обележавање страница. Креирање заглавља и подножја. Фусноте • Обликовање документа. Стилони. Штапање документа 	<p>ученика. Пожељно је да не буде више од два ученика за рачунаром. Ученици треба да схвате принципе рада у графичком окружењу, да је довољно да знају да нека команда постоји и како и где је могу пронаћи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Израда презентација: Практичну реализацију програма илустровати неком од последњих верзија програма Power Point. Извођење наставе подразумева неопходна објашњења наставника, и самосталну вежбу ученика на практичном примеру из струке. Пожељно је да не буде више од два ученика за рачунаром. Ученици треба да савладају основе из прављења презентације. • Рачунарске комуникације: Акцент наставе је на важности примене комуникације између рачунара у свакодневном животу. Користити различите програме претраживаче. Ученике оспособити за основно коришћење електронске поште и рад у мрежном окружењу. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Увод у информатику. 4 часа Рачунарска систем 10 часова. Оперативни системи 12 часова Обрада текста 16 часова Рад са табелама 12 часова Израда презентација 6 часова Рачунарске комуникације 10 часова</p>
Рад са табелама	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање и оспособљавање ученика за коришћење програма за рад са табелама. 	<ul style="list-style-type: none"> • подеси радно окружење • отвара редну свеску и подеси број радних листова. • манипулише са радним листовима: мења редослед радних листова у радној свесци, мења име радног листа, додаје радни лист, брише радни лист. • манипулише са ћелијама: уноси текст у ћелију, врши формирање текста у ћелији, уноси бројчане податке у ћелију, врши формирање нумеричких ознака, селктује ћелију, копира садржај ћелије, брише садржај ћелије, уноси податке у ћелије копирањем и премештањем ... • манипулише са врстама и колонама: селекција, уметање, брисање... • користи елементарне формуле и функције за задата израчунавања (sum, min, max, average, product). • креира и модификује елементарне графиконе. • не излазећи из програма за рад са табелама направи документ у програму за обраду текста и смести га у радну свеску. • изврши припрему и пусти документ на штампу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови о раду са табелама • Основни појмови о програмима за рад са табелама • Уношење података у табелу. Манипулације подацима • Трансформације табеле. Формирање табеле • Формуле. Адресе ћелија. Референце. Имена • Функције • Аутоматско уношење серија података • Претходни преглед табеле и графика. Штапање • Повезивање програма за обраду текста и програма за рад са табелама 	
Израда презентација	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање основа за коришћење програма за израду презентација 	<ul style="list-style-type: none"> • познаје правила прављења презентације с обзиром на циљ презентације • подеси радно окружење у програму за прављење презентација • формира слајдове • подешава прелаз са слајда на слајд и начин приказивања • израђује презентацију 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам презентације (количина информација на једном слајду, наслов, боје.) • Слајд. Подлога. Форма • Приказивање презентација 	

		<ul style="list-style-type: none"> изврши припрему документа и пусти на штампу. 		
	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са начинима комуникације између рачунара. 	<ul style="list-style-type: none"> објасни појмове lan (local area network), man (metropolitan area network), wan (wide area network), клијент – сервер. наброји предности рада у мрежи. познаје појмове: www (world wide web), url (uniform resource locator) , ftp (file transfer protocol), http (hiprtext transfer protocol), isp (internet sevice provider). користи програме читаче интернета. користи претраживаче интернета и манипулише са web странама. изврши подешавања везана за постављање електронске адресе. манипулише са електронским порукама: пријем, слање, брисање, ради у мрежном окружењу. 	<ul style="list-style-type: none"> Начини комуникације између рачунара. Појам рачунарске мреже Интернет и интранет Повезивање рачунара и Интернета. Успостављање везе, подешавање параметара и прекидање везе Сервиси Интернета (WWW, е – mail, FTP...). Рад са читачима интернета. Отварање Web страна. Коришћење претраживача Снимање Web страна, снимање слика. Пребацивање садржаја Web стране у текст процесор. Штампање Електронска пошта (покретање програма, постављање електронске адресе, пријем и слање електронске поште, прављење и коришћење адресара) Рад у мрежи. Дељење мрежних ресурса 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Н. Клем Рачунарство и информатика за први разред гимназије , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
- Н. Клем Рачунарство и информатика за други разред гимназије , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
- Чабаркапа, Нешић, Рачунарство и информатика за други разред гимназије Круг, 2006

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Математика
- Пословна кореспонденција
- Пословна информатика у туризму и угоститељству

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

68 часова

Први

Циљеви предмета:

1. Стицање знања о важности здравог живота и неговању личног здравља
2. Оспособљавање за самосталну бригу о свом здрављу, и здрављу других

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Здравље и здрав живот	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање одговорности и доследности према личном и здрављу других 	<ul style="list-style-type: none"> наведе дефиницију здравља СЗО (светске здравствене организације) објасни појам душевног и телесног здравља објасни принципе здравог живота наведе последице нездравог живота објасни значај редовног лекарског прегледа 	<ul style="list-style-type: none"> Предмет изучавања Дефиниција здравља СЗО Принципи здравог живота Значај превенције у здрављу 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава 68 часова <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> Здравље и здрав живот -5 часова Хигијена тела, зуба, одеће и обуће-10 часова Заразне болести-10 часова Интимна хигијена -9 часова Ментално здравље -12 часова Радна средина-12 часова Утицај околине на здравље људи-10 часова
Хигијена тела, зуба, одеће и обуће	<ul style="list-style-type: none"> Стицање позитивних ставова и навика у личној хигијени 	<ul style="list-style-type: none"> објасни начине и значај неге појединих делова тела препозна основне симптоме кожних болести одржава правилну хигијену руку и ноктију наброји услове под којима се преносе болести прљавих руку примени мере којима се спречавају болести прљавих руку наведе особине материјала за избор одеће и обуће и начине одржавања тих материјала 	<ul style="list-style-type: none"> Грађа и улоге коже Основне кожне болести као последица недовољне хигијене Хигијена тела, коже, косе, руку и ногу Болести које настају услед недовољне хигијене Хигијена усне дупље Хигијена обуће и одеће 	
Заразне болести	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање за примену хигијенских стандарда у животу и раду 	<ul style="list-style-type: none"> наброји основне карактеристике микроорганизама, гљивица, паразита и плесни наброји и класификује заразне болести према начину њиховог преношења објасни услове при којима се развијају преносиве болести (препозна могуће ситуација високог ризика) правилно реагује при појави појединих знакова болести примени мере за спречавање заразних болести у скодневном животу и на радном месту планира и организује мере заштите објасни значај редовног обављања санитарног прегледа 	<ul style="list-style-type: none"> Изазивачи заразних болести Путеви преношења заразних болести Мере заштите за спречавање заразних болести – опште и посебне Садржај санитарног прегледа 	
Интимна хигијена	<ul style="list-style-type: none"> Развијање позитивних ставова и навика у полном животу 	<ul style="list-style-type: none"> објасни грађу и функцију полних органа класификује средства за контрацепцију и објасни дејство познају узрочнике и услове преношења полно преносивих болести (ППБ) препозна симптоме ППБ 	<ul style="list-style-type: none"> Анатомија и физиологија полних органа Методe контрацепције ППБ 	
Ментално	<ul style="list-style-type: none"> стицање основних 	<ul style="list-style-type: none"> објасни који фактори утичу на душевно здравље 	<ul style="list-style-type: none"> Фактори који унапређују и 	

здравље	знања о факторима који утичу на ментално здравље човека	<p>човека</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни карактеристике болести зависности • наброји врсте токсикоманија • познају узроке, развој и последице злоупотребе психактивних супстанци 	<p>опредељују душевно здравље</p> <ul style="list-style-type: none"> • Адолесценција и пубертет • Болести зависности • Психактивне супстанце 	
Радна средина	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о најчешћим штетним утицајима у радној средини и начинима њиховог спречавања 	<ul style="list-style-type: none"> • правилно распореди време рада и одмора • познају последице дејства штетних фактора у радној средини • наброји најчешће узроке повреда на раду • примене основне принципе пружања прве помоћи код повреда на раду • наброји мере заштите на раду 	<ul style="list-style-type: none"> • Нефизиолошки услови рада • Замор премор • Одмор • Професионалне болести • Повреде на раду • Мере заштите 	
Утицај околине на здравље људи	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о значају здравог животног простора 	<ul style="list-style-type: none"> • познаје састав ваздуха, изворе загађења и мере заштите • познаје значај здраве воде, изворе загађења и мере заштите • познаје начине загађења земљишта и начине уклањања отпадних материја 	<ul style="list-style-type: none"> • Нормал састав ваздуха • Аерозагађење • Мере заштите од аерозагађења • Значај и улоге воде • Исправност воде за пиће и начини испитивања • Загађивачи воде • Мере заштите од загађења воде • Загађење земљишта • Отпадне материје и начини њиховог уклањања 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. М. Савићевић и сарадници, Хигијена, Медицинска књига, Београд, Загреб. 1989
2. М. Стоилковић, Психијатрија, Медицинска књига, Београд, Загреб, 1986.
3. М. Николић, Р. Коцијанчић, Хигијена са здравственим васпитањем за стручне школе - медицинске, прехранбене и средње у делатности личних услуга, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1998.
4. К. Пауновић, Биологија за 2 разред средњих школа
5. Г. Ђурић. Љ. Петровић, Загађење животне средине и здравља човека, Веларта, Београд, 1996.
6. Љ. Грлић, Енциклопедија јестивог и самониклог биља, Аугст Цесарец, Загреб, 1990.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Наука о исхрани
2. Куварство и посластичарство
3. Основи угоститељства
4. Психологија

Назив предмета: **ПОСЛОВНА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА**

Годишњи фонд часова: **68 часова**

Разред: **Први**

Циљеви предмета: 1. Оспособљавање ученика за пословну кореспонденцију у туризму

2. Оспособљавање ученика за десетопрстно слепо куцање, самостално обликовање и писање текстова и пословних писама

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Правила слепог куцања	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са правилима слепог куцања	<ul style="list-style-type: none"> познаје правила слепог куцања заузме правилан положај тела приликом куцања познаје делове рачунара познаје командне и функционалне тастере	<ul style="list-style-type: none"> Правила слепог куцања Делови рачунара (кућиште монитор, миш...) Тастатура – командни и функционални тастери	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Техника слепог куцања	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за десетопрстно слепо куцање	<ul style="list-style-type: none"> користи десетопрстно куцање без гледања у тастатуру испуни стандард брзине и тачности у куцању задатог текста	<ul style="list-style-type: none"> Обрада бројева и слова кроз задате текстове	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе (68 часова)
Форме обликовања текстова	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са различитим формама обликовања текстова	<ul style="list-style-type: none"> препише текст за ограничено или најкраће време обликује текст у америчкој – блок форми обликује текст у француској – зупчастој форми	<ul style="list-style-type: none"> Обрада текста у француској и америчкој форми	<p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације вежби</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе се реализују информатичком кабинету
Пословна писма (форма и врсте)	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за самостално писање пословних писама	<ul style="list-style-type: none"> познаје форму и врсте пословних писама наведе елементе пословног писма обликује пословна писма састави пословна писма на основу (за)датих елемената познаје форме и елементе ино-кореспонденције	<ul style="list-style-type: none"> Елементи и форме пословних писама Обликовање пословних писама	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Правила слепог куцања: Поступност у савладавању технике десетопрстног куцања Практичне вежбе у куцању на прилагођеним текстовима Техника слепог куцања: Савладавање знакова на алфанумеричком и нумеричком делу тастатуре прекуцавањем прилагођених текстова Форме обликовања текстова: Савладавање различитих форми обликовања текстова кроз практично вежбање Пословна писма (форма и врсте): Израда практичних примера писама Пословна кореспонденција: Вежбање пословне
Пословна кореспонденција	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за пословну кореспонденцију	<ul style="list-style-type: none"> састави кратко пословно писмо састави захтев за понуду напише програм туристичког аранжмана напише потврду резервације испостави госту рачун напише извештај о раду	<ul style="list-style-type: none"> Појам и елементи пословне кореспонденције Кратка пословна писма	

				<p>кореспонденције на различитим врстама пословних писама и образаца</p> <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Правила слепог куцања 2 часа ▪ Техника слепог куцања 26 часова ▪ Форме обликовања текстова 10 часова ▪ Пословна писма (форма и врсте) 20 часова ▪ Пословна кореспонденција 10 часова
--	--	--	--	--

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. М., Грујић, М., Стегеншек, Е., Шарковић, Савремена пословна кореспонденција за први разред економске школе и трећи разред туристичко угоститељских школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Б., Суботић, С., Рајковић, Канцеларијско пословање за први разред средњих школа, Стручна књига Београд, 2004
3. М., Рајковић, Б., Суботић, Канцеларијско пословање, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
4. С., Рајковић, Пословна и службена кореспонденција за четврти разред правне и биротехничке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Комуникација са гостима
2. Пласирање локалне туристичке понуде
3. Дочек и испраћај госта у хотелу
4. Боравак госта у хотелу
5. Формирање и пласман туристичког путовања
6. Реализација и обрачун туристичког путовања
7. Српски језик и књижевниост
8. Страни језик
9. Рачунарство и информатика

Назив предмета: **ПСИХОЛОГИЈА**
 Годишњи фонд часова: **68 часова**
 Разред: **Други**

Циљеви предмета:
 1. Стицање знања о природи основних психолошких процеса и личности
 2. Разумевање принципа и законитости људског понашања у процесу рада
 3. Развијање вештина у опхођењу с гостом/потрошачем услуга

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Психологија као наука	Упознавање са предметом психологије и њеном применом у угоститељству и туризму	<ul style="list-style-type: none"> објасни предмет изучавања психологије и област њене примене у угоститељству туризму укаже на органску основу психичког живота 	<ul style="list-style-type: none"> Предмет, значај и области примене психологије у угоститељству и туризму Органски основи психичког живота 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (68 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Међуљудски односи на рад: За постизање исхода користите симулације реалних радних ситуација. Препоручено је да ученици кроз играње улога виде важност своје улоге (вежбање самодговорности) Комуникација: На примеру симулације радне ситуације, ученик активно слуша, говори јасно и сажето и употребљава невербалну комуникацију да би подржао поруку. Психологија опхођења са гостима: Препорука је да се исходи постижу на вежбама у симулацијама радне ситуације у
Психички процеси	Стицање основних знања о природи психичких процеса	<ul style="list-style-type: none"> опише процес опажања других особа и факторе од којих тај процес зависи познаје појам пажње и чиниоце од којих она зависи познаје основе процеса учења и заборављања познаје основе о појмовима мишљења и интелигенције познаје појмове и значење мишљења и интелигенције наведе шта су емоције, врсте и основне карактеристике и опише значај емоција за душевно здравље човека објасни шта су мотиви и наведе врсте и карактеристике мотива објасни појам и врсте фрустрација, конфликта и начине реаговања на њих 	<ul style="list-style-type: none"> Опажање Пажња и фактори који је изазивају Учење; врсте учења инструментално, вербално, учење по моделу; стицање моторних вештина Памћење и заборављање; Мишљење стваралачко, имагинарно; интелигенција Емоције појам и врсте; значај за душевно здравље; стрес Мотивација /појам и врсте; фрустрације и конфликти, начини реаговања – реалистичко и одбрамбено 	
Личност	Стицање општих знања о психологији личности: структура, динамика и развој личности	<ul style="list-style-type: none"> наведе дефиницију појма личности разликује основне појмове структуре личности познаје појам типа личности и карактеристике типова личности према Јунгу објасни процес формирања зреле личности кроз раздобља психофизичког живота 	<ul style="list-style-type: none"> Појам личности (јединство, особеност и доследност) Структура личности (црте личности, темперамент, карактер, способности, и свест о себи) Типологија личности: (Јунгова) Развој личности: фазе и фактори који утичу на развој личности (зрела личност) 	

<p>Међуљудски односи на раду</p>	<p>Упознавање принципа и законитости људског понашања и понашања у групи у процесу рада</p> <p>Развијање свести о личној одговорности за међуљудске односе</p> <p>Усвајање социјалних вештина за конструктивно решавање конфликта</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне врсте група и њихову структуру • објасни разлику између групе и тима • разликује и наводи различите улоге које имају чланови тима • разликује вођство од руковођења • разликује и опише типове конфликта у групи • објасни на примеру важност позитивне психолошке климе у групи/организацији 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, врсте и структура групе/тима (формалне, неформалне, кохезивне, референтне) • Одређивање улога појединаца у тиму (према Р. Белбину, Ле Бон -у и тд.) – • Типови вођења и руковођења • Сарадња и такмичење • Конфликти у групи (појам, врсте и начин решавања) • Међуљудски односи као фактор успеха у раду (организациона култура) 	<p>којима поменуте особине туристичког радника могу бити приказане.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Психологија рекламе: Тему повезати са знањима из области опажања, емоција, мотивације и личности. Подстицати самостални рад малих група или појединаца са задатком да осмисле рекламне поруке за промоцију (нпр.) локалних туристичких ресурса. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психологија као наука 4 часа • Психички процеси 10 часова • Личност 6 часова • Међуљудски односи на раду 10 часова • Комуникација 8 часова • Психологија опхођења са гостима 20 часова • Психологија рекламе 10 часова
<p>Комуникација</p>	<p>Стицање општих знања о комуникацији</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне елементе комуникационог процеса • разликује вербалну од невербалне комуникације • наводи факторе неспоразума и објасни начине њиховог негативног деловања • демострира технике успешне комуникације 	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникациони процес (пошиљалац – прималац, једносмеран и двосмеран, садржај и форма поруке) • Вербална и невербална комуникација • Извори неспоразума у комуникацији (значања, нејасне и дупле поруке и тд) • Технике успешне комуникације: активно слушање, јасан говор, итд. 	
<p>Психологија опхођења са гостима</p>	<p>Усвајање знања и вештина у опхођењу са гостом/корисником услуга</p>	<ul style="list-style-type: none"> • објасни и демонстрира особине туристичког радника потребне за успешно обављање посла • објасни и демонстрира последице добре и лоше прве импресије коју туристички радник оставља на госта • објасни и демонстрира општа и специфична правила опхођења са гостима • објасни и демонстрира основне принципе продаје туристичких услуга на примеру • опише и демонстрира на примеру како се ствара поверење код госта / клијента • разликује и објаси мотиве куповине који опредељују госта / корисника услуга • разликује врсте гостију/ корисника услуга с обзиром на својства и особености њиховог понашања 	<ul style="list-style-type: none"> • Особине угоститељског радника (способности, особине личности, знања, вештине, мотивација, интересовања, ставови) из анализе и описа посла и радних задатака • Правила опхођења са гостима: комуникативност, одмереност, асертивност, срдечност, тактичност, љубазност, полетност, стрпљивост, • Недискриминативност (у односу на расу, пол, веру, инвалидитет, сексуално опредељење и тд.) 	

			<ul style="list-style-type: none"> • Основни принципи продаје туристичких услуга: остваривање повољне атмосфере продаје, уважавање личности госта / клијента • Стварање поверења код госта / клијента. • Мотиви за коришћењем услуга • Стварање одлуке о куповини-коришћењу услуга и опажање ризика • Врсте гостију/ корисника услуга: одлучан/ неодлучан, стрпљив/ нестрпљив, осећајан/ разуман, скроман/ разметљив, угодан/ неугодан и тд. 	
Психологија рекламе	Развијање свести о неопходности планирања маркетиншке стратегије у туристичко угоститељским пословима	<ul style="list-style-type: none"> • познаје које основне психолошке принципе треба да задовољи рекламна порука • познаје основне принципе деловања рекламе • демонстрира пример рекламе према задатој циљној групи корисника 	<ul style="list-style-type: none"> • Предмет, циљеви и улога оглашавања • Деловање рекламе • Психолошки услови оглашавања /рекламне поруке • Утицај ауторитета у куповини / коришћењу услуга • Слика производа / услуге • Реклама -Од уста, до уста • Врсте промотивних средстава, њихове предности и мане 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Кузмановић, Б.; Штајнбергер, И.: *Психологија за III и IV разред угоститељско-туристичких и школа за личне услуге*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2003.
2. Бојановић, Р.: *Психологија међуљудских односа*, Нолит, Београд, 1979
3. Хавелка, Н.: *Социјална перцепција*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.
4. Рот, Н.: *Знакови и значења*, Нолит, Београд, 1982.
5. Белић, Ш.: *Гостољубивост у угоститељству и туризму*, Отокар Кершовани, Ријека, 1983.
6. Стари, Д.: *Основе пословне психологије за угоститеље и хотелијере*, Школска књига, Загреб, 1981.
7. Николић, Р.: *Психологија пословног бонтона*, Удружење писаца Србије, Београд
8. Лончар, М.: *Корисници угоститељских услуга и њихове карактерне особине*, /чланак/ Виша хотелијерска школа, 2004.
9. Борђевић, М.: *Пословна психологија* за специјалистичко образовање, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005.
10. Чизмић, С.: *Психологија и менаџмент*, Филозофски факултет, Институт за психологију, Београд, 1995.
11. Рот, Н. Психологија група, ЗУНС, Београд 1988
12. Хавелка, Н. Психолошке основе групног рада, научна књига Београд 1988.
13. Рот, Н. Радоњић С. Уџбеник за гимназије

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Сви стручни модули упрофилима Туристички техничар и Конобар
2. Здравствено васпитање
3. Предузетништво
4. Социологија
5. Грађанско васпитање

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**
 Годишњи фонд часова: **68 часова**
 Разред: **Први**

Циљеви предмета:

1. Развијање знања о развоју људског друштва и друштвеним односима у прошлости
2. Разумевање појма држава и њеног развика у времену и простору
3. Разумевање развојности културних појава и процеса и упознавање установа културе
4. Познавање веровања и обичаја и повезаности вере и културе у прошлости и садашњости
5. Разумевање економских промена у прошлости и садашњости и последице тих промена на друштво, државу и културу
6. Разумевање улоге појединаца у појавама и процесима прошлих и садашњих времена

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Историја као наука	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање појмова историјске науке 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни појмове: историја, праисторија, хронологија, историјски извори, историографија 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам историјске науке 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (68 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • На првом часу урадити улазни тест • Користити методу визуализације када је год то могуће (Пројектор, графоскоп, карте, шеме...) • Садржаје повезати са садржајима из географије, туристичке географије, историје уметности...) <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина
Праисторија	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање друштва, друштвених односа и занимања у праисторији 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе најважније праисторијске локалитете • објасни друштвене односе у праисторији • објасни занимања и повезаност занимања са животом човека праисторије 	<ul style="list-style-type: none"> • Праисторија - локалитети и налазишта • Друштвени односи у праисторији 	
Стари век	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање знања о првим цивилизацијама и њиховим достигнућима 	<ul style="list-style-type: none"> • да наведе главне одлике првих цивилизација • да наведе простор на ком настаје хеленски, хеленистички и римски свет • објасни особености у развоју хеленског света (колонизација, полис, друштвено и државно уређење) • уочи повезаност веровања, митологије и културе код хелена (Хомерско питање, Олимпијски пантеон, Олимпијске игре, архитектура и књижевност) • објасни Рим као светску силу старог века (настанак, друштвено и државно уређење, доба републике и царства, освајања) • да објасни утицај Рима на балкански простор (процес романизације) • да опише јавни и приватни живот у старом веку • објасни настанак, ширење и признавање хришћанства 	<ul style="list-style-type: none"> • Државе старог истока • Стара Грчка • Хеленизам • Стари Рим • Трагови римске цивилизације на нашим просторима • Јавни приватни живот у римском свету • Хришћанство 	
Средњи век	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање друштва и друштвених односа у средњем веку 	<ul style="list-style-type: none"> • да објасни појаву сеоба, сеобе као процес у прошлости и садашњости и велику сеобу народа (значај и последице) • објасни друштво и друштвене односе у средњем веку (сличности и разлике феудалног друштва Западне Европе и Византије) • да објасни постанак и развој средњевијековне српске државе (Српске земље раног средњег века, држава Немањића, Моравска Србија и српска деспотовина) • да објасни утицај религије на јавни и приватни живот 	<ul style="list-style-type: none"> • Велика сеоба народа и стварање варварских држава • Феудално друштво (Царство и папство, Византијски комонвелт, Арабљани и Ислам) • Настанак првих српских држава • Србија у доба Немањића • Јавни и приватни живот у 	

		<p>током средњегвека</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни ислам као појаву у средњем веку која траје до данас • објасни јавни и приватни живот у средњовековној српској држави • наведе главне карактеристике средњовековне културе • објасни хуманизам и ренесансу као појаву и културни догађај 	<p>средњовековној српској држави</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опште карактеристике средњовековне културе • Хуманизам и ренесанса 	<p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Историја као наука 3 часа ▪ Праисторија 4 часа ▪ Стари век 22 часа ▪ Средњи век 27 часова ▪ Европа открива свет и себе 12 часова
<p>Европа открива свет и себе</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање знања о појавама, догађајима и процесима у привреди и друштву током 16. века 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе узроке, ток, значај и последице великих географских открића • наведе познате морепловце, на карти света покаже пут којим су пловили и новооткривене области • објасни промене у привреди и друштву настале новим географским открићима • објасни промене у католичкој цркви (реформација и контрареформација) 	<ul style="list-style-type: none"> • Велика географска открића • Промене у привреди и друштву • Реформација и контра реформација 	

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**
 Годишњи фонд часова: **64 часа**
 Разред: **Други**

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Нови век	<ul style="list-style-type: none"> Развијање знања о настанку и развоју грађанског друштва 	<ul style="list-style-type: none"> објасни појаву грађанског друштва и процес његовог развитка објасни особености грађанских револуција опише положај Срба у оквиру Османског и Хабзбуршког царства наведе облике отпора становништва у Османском царству наведе улогу Српске православне цркве у Османском и Хабзбуршком царству да објасни сеобе Срба и њихов положај под Хабзбуршком влашћу објасни први и други Српски устанак, дипломатску борбу М. Обреновића и Сретењски устав објасни стварање и развој Српске националне државе 	<ul style="list-style-type: none"> Индустријска револуција и њене последице Грађанске револуције Османлијско царство Облици отпора покороног народа Пећка патријаршија и улога и значај Велика сеоба Срба Положај Срба под Хабзбуршком монархијом Први српски устанак Други српски устанак Трагом Карађорђа и Милоша Стварање српске националне државе Србија (од 1858 до 1914) 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 часа) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p>
Савремено доба	<ul style="list-style-type: none"> Развијање знања о појавама и процесима савременог доба 	<ul style="list-style-type: none"> објасни међународне односе на почетку двадестеог века објасни узрок, повод и ток првог светског рата (општа и национална историја) објасни узрок, ток, значај и последице револуције у Русији објасни појам «економска криза» и узрок, ток и последице велике економске кризе објасни појам «тоталитарни режим» и појаву ових режима између два светска рата објасни политичка, културна и економска дешавања у свету и Краљевини Југославији између два светска рата објасни узрок, повод и ток Другог светског рата објасни појаве «геноцид» и «холокауст» објасни појаве ОУН, Савет Европе, ЕУ, ОЕБС, НАТО објасни појмове: устав, парламент, република, монархија, извршна и законодавна власт. 	<ul style="list-style-type: none"> Први светски рат Србија у првом светском рату Крф и Видо Солунски фронт Карта Европе након Версајског мира Мусолини, Хитлер и Стаљин Рад на остварењу југословенске идеје Краљевина СХС – Југославија (1918 – 1941) Други светски рат Југославија у Другом светском рату Геноцид и холокауст Југославија после Другог светског рата Послератни свет и његове институције 	<ul style="list-style-type: none"> Користити методу визуализације када је год то могуће (Пројектор, графоскоп, карте, шеме...) Садржаје повезати са садржајима из географије, туристичке географије, историје уметности...) <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Нови век 37 часова Савремено доба 27 часова</p>

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Стара Грчка, В.В.Струве, Д.П.Калистов, Веселин Маслеша, Сарајево, 1960.
2. Хеленизам и његова историјска улога, Веселин Маслеша Сарајево 1962.
3. Историја старог Рима, Н.А.Машкин, Научна књига, Београд, 1990.
4. Историја Византије, Г.Острогорски, Просвета, Београд, 1993.
5. Историја средњег века, А.Д.Удаљцов, Ј.А.Космински, О.Л.Вајнштајн, Научна књига, Београд, 1969.
6. Историја Срба, В.Ђоровић, Октоикс, Нова књига, Лео комерц, Београд, 2005.
7. Историја српског народа, С.Станојевић, Book Marso, Београд, 2001.
8. Радне свеске од првог до четвртог разреда гимназије.
9. Историја приватног живота, 1-3, Београд, Клио, 2000. - 2003.
10. А. Веселиновћ, Р. Љушић, Српске династије, Нови Сад, 2001.
11. Милош Благојевић, Дејан Медаковић, Радош Љушић, Љубодраг Димић, Историја српске државности, 1-3, Нови Сад, 2000. - 2001.
12. Бојан Алексов, Упоредне хронологије, Нови Сад, 2003.
13. Небојша Јовановић, Лексикон личности, Нови Сад, 2000.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Туристичка географија
2. Историја уметности
3. Социологија
4. Српски језик
5. Страни језици

Назив предмета: **ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА**

Годишњи фонд часова: **68 часова**

Разред: **Први**

Циљеви предмета:

1. Стицање знања о туристичко - географском простору и кретању у њему
2. Стицање знања о туристичким регијама у свету, њиховој атрактивности и простирању
3. Упознавање са карактеристикама најпознатијих туристичких вредности појединих туристичких региона
4. Разумевање међузависности туризма и географске средине

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Простор и туризам	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о предмету, задатку и циљевима туристичке географије и о елементима туристичких кретања	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичко географске појмове • наведе елементе туристичких кретања • разликује међусобну повезаност и условљеност туристичких кретања	<ul style="list-style-type: none"> • Повезаност туристичке географије са другим наукама • Предмет , задатак туристичке географије • Рекреативни и културни елементи туристичких кретања • Просторни елементи туристичких кретања	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (68 часова)
Туристичке вредности	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о појму, врстама и атрактивностима туристичких вредности	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичке вредности и њихова својства • наведе врсте туристичких вредности • наведе карактеристике природне и антропогене туристичке вредности • укаже на валоризацију туристичких вредности	<ul style="list-style-type: none"> • Класификација туристичких вредности-(геоморфолошке, хидрографске вредности светског мора, хидрографске вредности копнених вода, климатске туристичке вредности, биогеографске вредности, пејзажне туристичке вредности, манифрстационе, амбијенталне, уметничке и етно социјалне)	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Садржаје повезати са садржајима из опште туристичке географије • употреба визуалзације (пројектор), географских карата, итд. • По потреби, одржите час у информатичком кабинету да би ученици могли да прикупљају информације на интернету.
Саобраћај и туризам	<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање знања о улози саобраћаја у туризму и њиховој узајамној повезаности	<ul style="list-style-type: none"> • наведе врсте саобраћаја • познаје предности и недостатке појединих врста саобраћаја • објасни улогу саобраћаја у повезивању матичних и туристичких места • изабере адекватну врсту превоза на датом примеру	<ul style="list-style-type: none"> • Врсте саобраћаја (копнени, водени и ваздушни) • Предности и недостаци појединих врста саобраћаја	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина
Фактори туристичких кретања	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа утицаја економских, и политичких, организационих и културних фактора на развој туризма	<ul style="list-style-type: none"> • наведе поделу фактора туристичких кретања • препозна утицај фактора на матична и туристичка места • примени знање о факторима на туристичке дестинације	<ul style="list-style-type: none"> • Подела фактора (економски, политички, организациони и културни)	

Туристичка кретања и туристички правци	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о облицима, врстама и правцима туристичких кретања 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичко кретање • разликује врсте туристичких кретања • опише поједине облике туристичких кретања • опише правце туристичких кретања • познаје најважније правце 	<ul style="list-style-type: none"> • Подела према врстама саобраћаја • Подела туристичких кретања према врстама туристичких вредности • Подела туристичких кретања према основним потребама туриста • Излетничка и екскурзиона кретања • Подела праваца туристичких кретања(интерконтинентални, континентални и регионални) 	Оквирни број часова по темама <ul style="list-style-type: none"> ▪ Простор и туризам 10 часова ▪ Туристичке вредности 27 часова ▪ Саобраћај и туризам 6 часова ▪ Фактори туристичких кретања 7 часова ▪ Туристичка кретања и туристички правци 12 часова ▪ Туристички локалитети, места, центри и регије 6 часова
Туристички локалитети, места, центри и регије	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са појмовима туристички локалитет, место, центар, регија 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе особености туристичког локалитета, места, центра и регије • разликује појмове локалитет, место, центар и регија 	<ul style="list-style-type: none"> • Туристички локалитети, места, центри и регије 	

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА

64 часа

Други

Циљеви предмета:

1. Стицање знања о туристичко - географском простору и кретању у њему
2. Стицање знања о туристичким регијама у свету, њиховој атрактивности и простирању
3. Упознавање са карактеристикама најпознатијих туристичких вредности појединих туристичких региона
4. Разумевање међузависности туризма и географске средине

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Валоризација туристичких регија у туризму	<ul style="list-style-type: none"> • Примена стечених знања и стицање нових знања из валоризације туристичких регија 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам туристичке регије • разликује туристичку регију од туристичког локалитета, туристичког места и туристичког центра • класификује туристичке регије према постанку • утврди узроке туристичке атрактивности 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам туристичке регије • Класификације туристичких регија 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Туристичке регије Европе	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Европе 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије европе и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија Европе • користи географску карту као извор сазнања и информација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија европе • издвоји специфичности туристичких регија европе • анализира узроке и последице атрактивности и развијености појединих туристичких регија Европе 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије Европе, Медитеран • Планинске туристичке регије Европе, Алпи • Бањске туристичке регије Европе • Језерске туристичке регије Европе • Метрополе Европе • Куриозитетне туристичке вредности Европе (нпр. фјордови, дворци Лоаре, Алтамира, Панчићева оморика, Лурд, Шпанска коридора...). 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (64 часа) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Садржаје повезати са садржајима из опште туристичке географије
Туристичке регије Англоамерике	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Англоамерике 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Англоамерике и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија Англоамерике • користи географску карту као извор сазнања и информација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија Англоамерике • издвоји специфичности туристичких регија Англоамерике 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије • Планинске туристичке регије • Језерске туристичке регије • Метрополе Англоамерике • Куриозитетне туристичке вредности Англоамерике: (нпр Велики кањон Колорада, Холивуд, Мамутска пећина, резервати индијанаца Секвоја...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба визуализације (пројектор), географских карата, итд. • Препоручујемо да при реализацији сваке теме одржите 1 до 2 часа у информатичком кабинету да би ученици могли да прикупљају информације о датој регији на интернету. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ праћење остварености исхода ▪ тестове знања
Туристичке	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Латинске 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке 	

<p>регије Латинске Америке</p>	<p>природним и антропогеним туристичким вредностима Латинске Америке</p>	<p>Америке и укаже на њихов положај</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија • користи географску карту као извор сазнања и инфрмација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија и издвоји специфичности туристичких регија 	<p>регије</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планинске туристичке регије • Метрополе Латинске Америке • Куриозитетне туристичке вредности нпр карневал у Риу, палате Мачу Пичу, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ тестове практичних вештина <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Валоризација туристичких регија у туризму 3 часа ▪ Туристичке регије Европе 25 часова ▪ Туристичке регије Англоамерике 8 часова ▪ Туристичке регије Латинске Америке 6 часова ▪ Туристичке регије Африке 7 часова ▪ Туристичке регије Азије 7 часова ▪ Туристичке регије Аустралије са Океанијом 4 часа ▪ Савремени трендови и перспективе развоја туризма 4 часа
<p>Туристичке регије Африке</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Африке 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Африке и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија • користи географску карту као извор сазнања и инфрмација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија • издвоји специфичности туристичких регија 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије • Планинске туристичке регије • Сафари туризам • Национални паркови и ловни туризам • Језерске туристичке регије • Метрополе • Куриозитетне туристичке вредности Африке (нпр. пирамиде, сафари, Пигмеји, Бушмани ...) 	
<p>Туристичке регије Азије</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Азије 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Азије и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија • користи географску карту као извор сазнања и инфрмација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија • издвоји специфичности туристичких регија 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије • Планинске туристичке регије • Језерске туристичке регије • Метрополе • Куриозитетне туристичке вредности (нпр. хималаји, верски туризам – Мека, Медина, Ганг, Јерусалим, Ласа...) 	
<p>Туристичке регије Аустралије са Океанијом</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Аустралије са Океанијом 	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Аустралије са Океанијом и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија Аустралије са Океанијом • користи географску карту као извор сазнања и инфрмација • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија Аустралије са Океанијом • издвоји специфичности туристичких регија Аустралије са Океанијом 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије • Планинске туристичке регије • Метрополе • Куриозитетне туристичке вредности Аустралије (нпр. шуме еукалиптуса, Аборицини, 	

Савремени трендови и перспективе развоја туризма	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање међусобног утицаја туризма и географске средине	<ul style="list-style-type: none"> • објасни утицај туризма на географску средину • наведе примере позитивних и негативних утицаја туризма на географску средину • наведе савремене трендове у туризму	<ul style="list-style-type: none"> • Одрживи развој у туризму • Савремени трендови у туризму (еко туризам, етно туризам, сајамски туризам, комбиновање различитих облика туризма итд.)	
---	--	---	---	--

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА

64 часа

Трећи

1. Стицање знања о туристичко - географском простору и кретању у њему
2. Стицање знања о туристичким регијама у свету, њиховој атрактивности и простирању
3. Упознавање са карактеристикама најпознатијих туристичких вредности појединих туристичких региона
4. Разумевање међузависности туризма и географске средине

Циљеви предмета:

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Географски и туристички положај Србије	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о географском и туристичком положају Србије 	<ul style="list-style-type: none"> опише и покажу на карти положај Србије у Европи објасни значај географског положаја за развој туризма на примеру Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Географски положај Величина територије и границе Туристички и функционални положај 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Природне туристичке вредности Србије	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о природним туристичким вредностима Србије 	<ul style="list-style-type: none"> класификује природне туристичке вредности Србије према генези и функцији наведе и лоцира на карти природне туристичке вредности Србије објасни разлоге атрактивности природних туристичких вредности Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Планине као туристичке вредности Термоминерални извори Језера Реке Остале природне вредности 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 часа)
Антропогене туристичке вредности Србије	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о антропогеним туристичким вредностима Србије 	<ul style="list-style-type: none"> подели антропогене туристичке вредности Србије по врстама издвоји специфичности најатрактивнијих антропогених туристичких вредности Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Археолошке туристичке вредности Споменичке вредности Уметничке вредности Етносоцијалне вредности Амбијенталне целине и туристичке манифестације 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици
Материјална основа туризма	<ul style="list-style-type: none"> Анализа утицаја материјалне основе на развој туризма у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> разликује факторе туристичког промета наведе врсте саобраћаја који се користи у туризму одреди предности и недостатке сваке врсте саобраћаја који се користи у туризму познаје обим и структуру смештајних и угоститељских капацитета Србије објасни значај туристичке агенције у материјалној бази 	<ul style="list-style-type: none"> Фактори туристичког промета Саобраћајнице и саобраћајна средства Смештајни и угоститељски капацитети Туристичка агенција 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> садржаје повезати са садржајима из опште туристичке географије употреба визуалзације (пројектор), географских карата, итд.
Облици туристичког кретања у Србији	<ul style="list-style-type: none"> Стицање и продубљивање знања о основним облицима туристичког кретања у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> разликује облике туристичких кретања објасни облике туристичких кретања планира облике туристичких кретања на основу садржаја туристичке регије 	<ul style="list-style-type: none"> Облици туристичких кретања према: <ul style="list-style-type: none"> потребама саобраћају туристичким вредностима 	<p>Природне туристичке вредности Србије</p> <ul style="list-style-type: none"> излет до локалних природних вредности <p>Антропогене туристичке вредности Србије</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 час одржати у информатичком кабинету да би ученици могли да прикупљају информације о датој регији на интернету. довести госта – предавача – кустоса музеја, за тему о етносоцијалним туристичким
Правци туристичког	<ul style="list-style-type: none"> Конкретизација знања о правцима 	<ul style="list-style-type: none"> наведе и покаже на карти најважније правце кретања туриста у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Најважнији правци туристичких кретања 	

кретања у Србији	туристичких кретања у Србији		иностранних и домаћих туриста	вредностима
Туристички промет у Србији	<ul style="list-style-type: none"> Анализа промета домаћих и иностранних туриста 	<ul style="list-style-type: none"> анализира промет домаћих и страних туриста према датим подацима 	<ul style="list-style-type: none"> Домаћи туристички промет Промет иностранних туриста 	Туристичке регије Србије <ul style="list-style-type: none"> 2 часа одржати у информатичком кабинету да би ученици могли да прикупљају информације о датој регији на интернету.
Туристичке регије Србије	<ul style="list-style-type: none"> Анализа размештаја туристичких вредности у туристичким регијама Србије 	<ul style="list-style-type: none"> наведе туристичке регије и покаже их на карти утврди узроке туристичке атрактивности туристичких регија Србије упореди степен развијености туристичких регија Србије на основу промета туриста предвиди развој неке туристичке регије (нпр локалне средине) на основу атрактивности садржаја те регије 	<ul style="list-style-type: none"> Планинске туристичке регије и центри Бањски туризам Језера и реке Панонске туристичке регије Градови као центри туризма 	Перспективе развоја туризма Србије <ul style="list-style-type: none"> За припрему презентације ученика мотивисти да представи непознате локалитете и садржаје нпр.... Облик ученичке презентације је по слободном избору, од оралне преко ПП, плаката, предлога кампање и сл.
Перспективе развоја туризма Србије	<ul style="list-style-type: none"> Примена стечених знања на прогнозирање перспектива развоја туризма Србије 	<ul style="list-style-type: none"> састави карту природних и антропогених вредности завичаја наброји локалне ресурсе у средини у којој живи који (јесу или) би могли представљати туристичку атракцију наброји могуће правце развоја туризма Србије припреми промоцију туристичког садржаја изабраног по сопственом избору 	<ul style="list-style-type: none"> Стратегија развоја туризма у Србији Савремени трендови у туризму 	Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина Оквирни број часова по темама <ul style="list-style-type: none"> Географски и туристички положај Србије 5 часова Природне туристичке вредности Србије 10 часова Антропогене туристичке вредности Србије 8 часова Материјална основа туризма 6 часова Облици туристичког кретања у Србији 4 часа Правци туристичког кретања у Србији 3 часа Туристички промет у Србији 3 часа Туристичке регије Србије 20 часова Перспективе развоја туризма Србије 5 часова

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Станишић, Вујошевић, Туристичка географија
2. Ромелић, Чомић, Туристичка географија
3. С. Станковић, Туристичка географија
4. Б. Станишић, М.Бујошевић, Туристичка географија за трећи разред угоститељско – туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2000.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Здравствено васпитање
3. Организовање услуга превоза
4. Историја уметности
5. Маркетинг у туризму
6. Стручни предмети

Назив предмета: **ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ**
 Годишњи фонд часова: **96 часова**
 Разред: **Трећи**

Циљеви предмета:
 1. Стицања знања о новчаним токовима унутар предузећа и у окружењу (држава, банке, становништво, привреда)
 2. Упознавање ученика са јавним и пословним финансијама и са пословањем банака у оквиру туристичке привреде
 3. Оспособљавање ученика за учествовање у платном промету у земљи и иностранству

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у финансије	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са предметом, значајем и задацим финансија 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише науку о финансијама познаје задатке и значај финансија наброји врсте финансија 	<ul style="list-style-type: none"> Основе финансија - појам, значај и задаци финансија - подела финансија 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Новац	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са новцем, његовим функцијама, новчаном равнотежом и стабилношћу 	<ul style="list-style-type: none"> наведе дефиницију новца објасни функције новца објасни новчану масу опише инфлацију и узроке настанка инфлације опише дефлацију дефинише девалвацију и ревалвацију дефинише валуту дефинише девизе и девизни курс објасни функционисање девизног тржишта разликује врсте девизних курсева 	<ul style="list-style-type: none"> Појам, настанак и развој новца Функције новца Новчана маса Новчана равнотежа и стабилност Инфлација Дефлација Девалвација и ревалвација Валуте Девизе, девизни курс и девизно тржиште 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (96 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује учионици
Платни промет	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за реализацију платног промета туристичког предузећа 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише платни промет разликује учеснике и носиоце платног промета разликује врсте плаћања наброји послове платног промета разликује благајничку документацију разликује инструменте готовиског и безготовиског плаћања познаје елементе и инструменета платног промета попуни инструменте платног промета познаје инструменте обезбеђења плаћања (хартије од вредности, акредитив, платне и кредитне картице) познаје средства, носиоце, учеснике и инструменте плаћања са иностранством познаје поступке наплаћивања, плаћања и обрасце платног промета са иностранством 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и врсте платног промета Носиоци и учесници платног промета Послови платног промета Врсте рачуна предузећа Иструменти платног промета: - појам и врсте инструмената - инструменти платног промета за готовинска плаћања - инструменти платног промета за безготовинска плаћања - остали инструменти платног промета • Иструменти обезбеђења плаћања - хартије од вредности (чек, меница, акредитив, платне картице, кредитне картице, циркуларно кредитно писмо) • Платни промет са иностранством (иструменти платног промета, носиоци и учесници, образци) 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Платни промет: практично радити попуњавање образаца и виртуелно прорадити отварање рачуна Довести предавача из привреде (агенције, хотелског предузећа, банке и сл.) Пословне финансије: Користити конкретне примере за вежбу – нпр планирање прихода и расхода сопственог предузећа и угоститељско туристичких предузећа. Довести предавача из привреде (агенције, хотелског предузећа, банке и сл.)

Пословне финансије	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са финансијама предузећа 	<ul style="list-style-type: none"> познаје пословна средства предузећа разликује изворе средстава предузећа објасни приходе и расходе предузећа познаје поступак отварања текућег рачуна туристичког предузећа разликује благајничку документацију обавља благајничке послове 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и средстава предузећа Извори средства предузећа Приходи и расходи предузећа Благајнички послови предузећа Благајничка документација 	<ul style="list-style-type: none"> Јавне финансије: Кроз вежбе давати конкретне примере из свакодневног живота Довести предавача из одговарајућих институција <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Увод у финансије 3 часа Новац 11 часова Платни промет 47 часова Пословне финансије 15 часова Послови са банкама 11 часова Јавне финансије 9 часова</p>
Послови са банкама	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са банком, њеном улогом у платном промету и банкарским пословима 	<ul style="list-style-type: none"> познаје улогу банке у угоститељско туристичкој делатности разликује банкарске услуге у туризму (кредитирање пословања, осигурање и тд.) познаје електронско пословање банака (извод, налози за плаћање, и тд.) 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и улога банке у савременом туристичком пословању Врсте банака Банкарски послови са угоститељско туристичким предузећима Електронско пословање у банкама 	
Јавне финансије	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са активностима државе и буџетским системом 	<ul style="list-style-type: none"> наведе дефиницију јавних финансија и буџета разликује облике јавних прихода и расхода познаје структуру јавних прихода и расхода у Републици Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Улога државе у финансијама Приходи и расходи (појам и структура) Класификација прихода и расхода у Републици Србији 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

- П. Јовановић Гавриловић, П. Бојовић, Д. Младеновић, Ж. Ристић, М. Иванишевић, Ј. Кочовић, А. Живковић, Ђ. Павловић, В. Сенић, Основи финансија за други разред економске школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
- Д. Богдановић, Финансијско пословање за други разред економске школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
- Ж. Ристић, Ђ. Павловић, Г. Иванишевић, Јавне финансије за трећи разред економске школе Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
- Закон о платном промету, Службени лист СРЈ 3/2002 Београд
- Рачуноводство, за први разред економске школе

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Рецепцијско пословање
- Боравак госта у хотелу
- Организовање услуге смештаја у домаћинству
- Реализација и обрачун туристичког путовања
- Формирање и пласман туристичког путовања
- Предузетништво

Назив предмета: **СОЦИОЛОГИЈА**
 Годишњи фонд часова: **64 часа**
 Разред: **Други**

Циљеви предмета:

1. Стицање способности самосталног закључивања о различитим врстама појава у оквиру социологије
2. Упознавање и разумевање структуре друштва и његових саставних елемената
3. Разумевање појма, значаја, места, улоге и функције културе у друштву

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Основни социолошки појмови	<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање основних социолошких појмова 	<ul style="list-style-type: none"> • познаје основне појмове којим се бави социологија • објасни каузалитет поделе рада у друштву • објасни смисао места, положаја и улоге човека у свету и друштву • објасни смисао и значај заштите човекове животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни социолошки појмови – (друштво, култура, однос човека према овим категоријама) • Појам рада као онтолошке категорије • Природа и друштвена средина • Постављање и разумевање смисла природе и човека у трећој фази научно-технолошке револуције 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (64 часа)
Структура и организација друштва	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање и разумевање структуре друштва и његових саставних елемената 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни узроке настанка, суштину и значај најважнијих друштвених група • познаје основне друштвених група и заједнице • наведе примере разних облика повезивања високоразвијених земаља • наведе примере повезивања наше земље са другим (високоразвијеним) земљама • објасни на примеру своју позицију у друштвеном животу 	<ul style="list-style-type: none"> • Најзначајније друштвене групе, заједнице, организације и институције • Глобална друштвена структура (друштвена база и надградња) • Разумевање развоја друштва кроз формације • Смисао и значај друштвених група и заједница (брак и породица, класе и слојеви, народи и нација, елита и маса, бирократија) • Појам, суштину и значај политичких институција и организација • Појмови урбано и рурално, однос село – град 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • У настави користити примере из свакодневног живота. • Подстицати учениково критичко мишљење и самостално закључивање.
Промене и развој друштва	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање промена у структури друштва 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе улогу људског фактора у развоју људског друштва • наведе неке најзначајније промене у савременом свету и објасни њихов утицај на друштво • објасни на примеру одређени систем вредновања • упореди системе вредновања и разматра у односу на сопствени вредносни систем 	<ul style="list-style-type: none"> • Промена у структури друштва (друштвена покретљивост, макро промене), развој- напредак (прогрес), опадање-назадовање (регрес) • Основе аксиологије – порекло, природа, функције, типови и интеррелација вредности 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина
Култура	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује појмове цивилизације и културе 	<ul style="list-style-type: none"> • Цивилизација и култура 	<p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Основни социолошки појмови 10 часова ▪ Структура и организација

<p>друштва</p>	<p>појмом и улогом културе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Схватање значаја културе у личном и друштвеном животу 	<ul style="list-style-type: none"> • опише значење комуникације у ширем и ужем смислу • објасни на примеру како културни утицаји утичу на човекову личност • објасни појам антикултуре (противкултуре) • наведе пример културе и антикултуре • познаје и објасни појмове идеологије, идеологизације и отуђености 	<ul style="list-style-type: none"> • Језик као комуникајска могућност • Појам и проблем разумевања света и човека • Културни утицаји који образују личност (филозофија, религија, култура мира, уметност, морал, обичаји и традиција) • Култура и противкултура (антикултура) 	<p>друштва 18 часова</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Промене и развој друштва 12 часова ▪ Култура друштва 24 часа
-----------------------	--	---	---	---

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Социолошки лексикон
2. М., Илић, Социологија културе и уметности, Просвета, Београд 1982.
3. З. Бајић, П. Бубоња, Социологија, критика мишљења, подстицај, инованиција, визија
4. <http://sociologija.differentia.co.yu/>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Грађанско васпитање
2. Историја
3. Психологија

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ

64 часа

Трећи

1. Упознавање ученика са најзначајнијим остварењима европског и домаћег ликовног уметничког наслеђа
2. Развијање осећаја за уметност и способности за естетско вредновање
3. Подстицање интереса за чувањем и неговањем уметничког наслеђа
4. Схватање важности културно уметничког наслеђа и његове употребе у туристичким пословима

Циљеви предмета:

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Праисторијска уметност	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о праисторијској уметности у Европи и Србији 	<ul style="list-style-type: none"> одреди просторне и временске оквире настанка и развоја праисторијских култура описе карактеристике уметности, палеолита, неолита и металног доба наведе значење и разлоге настанка уметничких дела у праисторији наведе најзначајније археолошке локалитете и налазе праисторијске уметности у свету, нашој земљи и у средини у којој живи наведе примере праисторијске уметности у свету, на територији Србије и у средини у којој живи упореди одлике палеолитске и неолитске пластике 	<ul style="list-style-type: none"> Уметност у Палеолиту, Неолиту и Металном добу Уметност праисторије у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 часа) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p>
Стари век	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са уметничким стваралаштвом првих цивилизација 	<ul style="list-style-type: none"> одреди просторне и временске оквире настанка и развоја појединих цивилизација/култура у оквиру старог века наведе основне разлоге настанка уметничких дела у старом веку разликује примере уметничких дела појединих епоха старог века кроз архитектуру, скулптуру и сликарство објасни појам класичног у уметности наведе специфичности римске скулптуре и сликарства наведе примере уметности Античке Грчке и Рима на тлу Србије 	<p>Уметност у:</p> <ul style="list-style-type: none"> Источним цивилизацијама (Месопотамија, Египат) Егејским цивилизацијама Античкој Грчкој Хеленизму. Етрурска уметност Античка и Римска уметност Античка Грчка и Римска уметност на тлу Србије 	<p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> у часове уврстити посете локалитетима – музејима, изложбама, обиласку града или места и сл <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина
Средњи век	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о сличностима и разликама средњовековне уметности Источне и Западне Европе 	<ul style="list-style-type: none"> одреди просторне и временске оквире настанка и развоја средњовековне уметности објасни везу између хришћанског тумачења света и оквира уметничког изржавања наведе примере византијске архитектуре, скулптуре и сликарства разликује стилске одлике романичке и готичке уметности у архитектури, скулптури и сликарству наведе примере романичке и готичке уметности у 	<ul style="list-style-type: none"> Ранохришћанска уметност Византијска уметност Српска средњовековна уметност Средњовековни градови и утврђења у Србији Средњовековна уметност Западне Европе (уметност у доба сеобе народа, романике и готике) Исламска уметност 	<p>Оквирни број часова по темама</p> <p>Праисторијска уметност 5 часова Стари век 17 часова</p>

		<p>архитектури, скулптури и сликарству</p> <ul style="list-style-type: none"> • да објасни значење инверзне перспективе у сликарству • разликује стилске групе српске средњевековне уметности • позитивно вреднује српско културно наслеђе • наброји примере српског уметничког наслеђа који су уврштени у УНЕСКО-ву листу заштићених културних добара 		<p>Средњи век 17 часова Нови век 25 часова</p>
Нови век	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са достигнућима ренесансне и барокне уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди просторне и временске оквире настанка и развоја уметности новог века • објасни значење хуманизма и ренесансе у контексту европске културе • објасни последице хуманизма и ренесансе на ликовну уметност • наведе центре ренесансне уметности у европи и њихове карактеристике • наведе примере ренесансне уметности из архитектуре, скулптуре и сликарства • наведе примере барокне и рококо уметности кроз примере из архитектуре, скулптуре и сликарства 	<ul style="list-style-type: none"> • Ренесанса и маниризам • Барок и рококо 	

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ

58 часова

Четврти

Циљеви предмета:

1. Упознавање ученика са најзначајнијим остварењима европског и домаћег ликовног уметничког наслеђа
2. Развијање осећаја за уметност и способности за естетско вредновање
3. Подстицање интереса за чувањем и неговоњем уметничког наслеђа
4. Схватање важности културно уметничког наслеђа и његове употребе у туристичким пословима

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Уметност код Срба у 18-ом веку	<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања о уметности код Срба у 18-ом веку 	<ul style="list-style-type: none"> препозна дела барокне уметности из архитектуре, скулптуре и сликарства код Срба објасни карактер уметности 18 века код Срба 	<ul style="list-style-type: none"> Поствизантијска уметност у Србији Уметност 18-ог века код Срба 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (58 часова)
Модерно доба	<ul style="list-style-type: none"> Разумевање друштвених и културних односа који су условили појаву уметничких праваца модерног доба 	<ul style="list-style-type: none"> објасни друштвено економске основе које су довеле до премена у уметности 19-ог века наведе опште одлике уметничких праваца 19-ог века, значајне уметнике и њихова дела у оквиру тих праваца објасни значај и последице појаве импресионизма у уметности објасни значај и последице реакције постимпресиониста на уметност 20-ог века наведе дела и ауторе уметничких праваца из архитектуре, скулптуре и сликарства 19-ог века у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Уметност деветнаестог века (Неокласицизам, Роматизам, Реализам, Импресионизам) Уметнички правци 19-ог века у Србији Стара балканска архитектура 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> у часове уврстити посете локалитетима – музејима, изложбама, обиласку града или места и сл
Уметност двадесетог века	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са правацима и поетикама двадесетог века 	<ul style="list-style-type: none"> објасни исходишта модерне уметности 20. века објасни настанак и значење модерних праваца у уметности 20-ог века објасни настанак и значење уметничких праваца после другог светског рата. наведе најистакнутија дела и ауторе уметничких праваца из архитектуре, скулптуре и сликарства 20-ог века у Србији процени утицај европске уметности у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Исходишта модерне уметности Сецесија Фовизам Експресионизам Кубизам Футиризам Беспредметна уметност Дадаизам Надреализам Уметност после Другог светског рата Архитектура, скулптура и сликарство 20-ог века у Србији 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина
Амбијенталне целине	<ul style="list-style-type: none"> Стицање свести о сопственом културном наслеђу 	<ul style="list-style-type: none"> објасни појам и значај амбијенталне целине наброји амбијенталне целине и најважнија уметничка дела тих целина класификује амбијенталне целине у односу на историјско уметничку вредност 	<ul style="list-style-type: none"> Појам, историјат, карактеристике амбијенталних целина Амбијенталне целине у Европи Београд као престоница, Нови Сад, (тврђаве) Фрушка гора, Овчар и Каблар клисура, Карловци, 	<p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> Уметност код Срба у 18-ом веку 3 часа

			Сирогојно, Шарган, Опленец, Охрид, Котор, итд.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Модерно доба 19 часова ▪ Уметност двадесетог века 19 часова ▪ Амбијенталне целине 5 часова ▪ Народна уметност у Србији 3 часа ▪ Музеји 3 часа ▪ Наивна уметност у Србији 2 часа
Народна уметност у Србији	<ul style="list-style-type: none"> • Увиђање значаја о етно ресурсима у туристичке сврхе 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје типова кућа као етногеографске целине • неведе најистакнутије примере цркава, брвнара и салаша у Србији • наведе примере културно историјских добара у србији и средини у којој живи • наброји врсте и типове народне примењене уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • Народно градитељство • Народна примењена уметност (грнчарство, ћилимарство, намештај и тд.) 	
Музеји	<ul style="list-style-type: none"> • Значај контакта са оригиналним делима и познавање локација најважнијих музеја 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе и објасни значај најважнијих музеја, галерија, спомен збирки и ризница у Европи • наведе и објасни значај најважнијих музеја, галерија, спомен збирки и ризница у Републици Србији и месту где живи 	<ul style="list-style-type: none"> • Светски познати музеји • Народни музеј, Музеј Војводине, Шид – галерија Саве Шумановића. Пожаревац – М. Павловић Барили, Јагодина – музеј наивне уметности итд. 	
Наивна уметност у Србији	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са делима и најистакнутијим ауторима наивне уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај наивне уметности и наведе најистакнутије ствараоце 	<ul style="list-style-type: none"> • Наивно сликарство на просторима бивше СФРЈ и Србије 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Историја уметности, Јансон, проширено издање;
2. Часописи, илустроване енциклопедије и интернет;

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Туристичка географија
3. Пласирање локалних туристичких понуда
4. Формирање и пласман туристичког путовања

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ОСНОВЕ ТУРИЗМА

34 часа

Први

Цљеви предмета:

1. Разумевање теоријских основа, основних принципа и организације туризма
2. Схватање туристичке индустрије крпз међузависности различитих сектора

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Појмовне основе туризма	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са појмовима: туризам, туриста и туристичка дестинација 	<ul style="list-style-type: none"> наводи дефиницију појмова: туризам, туриста и пословни путник познаје и дефинише људске потребе објасни појам туристичке потребе 	<ul style="list-style-type: none"> Појам, значај и задаци туризма Туриста, гост, пословни путник Основне карактеристике туризма као просторног, социјалног и економског феномена Туристичке потребе Појам туристичке дестинације 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (34 часа)
Облици и видови туризма	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са видовима савременог туризма 	<ul style="list-style-type: none"> разликује облике туризма описује видове туризма познаје карактеристике сваког вида туризма 	<ul style="list-style-type: none"> Облици туризма Видови туризма 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p>
Функције туризма	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са функцијама туризма 	<ul style="list-style-type: none"> наводи функције туризма описује функције туризма разликује привредне и непривредне функције туризма 	<ul style="list-style-type: none"> Појам функција туризма Функције туризма 	<p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици
Туристичко тржиште	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са карактеристикама туристичког тржишта 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише туристичко тржиште познаје карактеристике туристичког тржишта дефинише туристичку тражњу описује специфичности туристичке тражње дефинише туристичку понуду описује специфичности туристичке понуде разликује факторе понуде и тражње 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и карактеристике туристичког тржишта Појам и карактеристике туристичке понуде Појам и карактеристике туристичке тражње Фактори понуде и тражње 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Препорука је да се предмет изучава у првих шеснаест недеља са по 2 часа паралелно са прва два стручна модула
Нови трендови у туризму	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са савременим туристичким кретањима 	<ul style="list-style-type: none"> познаје карактеристика развоја домаћег и иностраног туризма описује нове форме туристичке индустрије (timesharing) дефинише подстицајна путовања дефинише хотелске и ресторанске ланце познаје начине пословања у ланцима дефинише облике привредног раста и развоја туристичких предузећа наводи пример туристичких занимљивости из своје локалне средине 	<ul style="list-style-type: none"> Карактеристике и перспективе развоја међународног туризма Карактеристике и перспективе развоја туризма у Србији Timesharing-нова туристичка индустрија Подстицајна путовања Међународни хотелски и ресторатерски ланци Прилагођавање туристичке понуде новим трендовима 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Појмовне основе туризма 6 часова Облици и видови туризма 6 часова Функције туризма 5 часова Туристичко тржиште 8 часова Нови трендови у туризму 9 часова</p>

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. О. Бакић, М. Николић, Основи туризма и угоститељства за први разред угоститељско туристичке школе , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2004.
2. О. Бакић, М. Николић, М. Бакић, Основи туризма са основама угоститељства. Чигоја, Београд, 1999.
3. С. Марковић, З. Марковић, Економика туризма, Школска књига, Загреб, 1972.
4. С. Унковић, Економика туризма, Савремена, Београд, 1998.
5. К. Чачић, Пословање предузећа у Туризму, Економски Факултет, Београд, 1998.
6. К. Чачић, М. Николић, Хотелијерство, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1998.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Односи са гостима
2. Пласирање локалне туристичке понуде
3. Дочек и испраћај госта у хотелу
4. Боравак госта у хотелу
5. Формирање и пласман туристичког путовања
6. Реализација и обрачун туристичког путовања
7. Туристичка географија

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ПРЕДУЗЕТНИШТВО

58 часа

Четврти

1. Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања
2. Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим.
3. Развијање пословног и предузетничког начина мишљења.
4. Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији
5. Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и самозапошљавање)
6. Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме

Циљеви предмета

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Предузетништво и предузетник	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање појма и значаја предузетништва • Препознавање особености предузетника 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења • наведе карактеристике предузетника • објасни значај мотивационих фактора у предузетништву • доведе у однос појмове предузимљивост и предузетништво 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, развој и значај предузетништва • Профил и карактеристике успешног предузетника • Мотиви предузетника • Технике и критеријуми за утврђивање предузетничких predisпозиција 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вежбе (64 часа)
Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање способности за уочавање, формулисање и процену пословних идеја • Упознавање ученика са елементима маркетинг плана • Развијање смисла за тимски рад 	<ul style="list-style-type: none"> • одабира из мноштва идеја ону која је применљива и реална за отпочињања бизниса • препозна различите начине отпочињања посла • уочи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште • самостално прикупи податке са тржишта – конкуренција, потенцијални клијенти, величина тржишта • прави понуду услуге • развија маркетинг стратегију за своју пословну идеју и презентује свој маркетинг план • ради тимски у ученичкој групи 	<ul style="list-style-type: none"> • Процена пословних могућности за нови пословни подухват • SWOT анализа -основи • Елементи маркетинг микса (5П) – производ, услуга, цена, канали дистрибуције, промоција) • Фактори пословног окружења: потенцијални клијенти, величина тржишта, директна и индиректна конкуренција, трендови на тржишту и тд. • Елементи маркетинг плана • Рад на терену-истраживање тржишта • Важност тима за продуктивност у послу 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вежбе се реализују у кабинету / учионици (део вежби се реализује у кабинету за информатику) <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Предузетништво и предузетник: Дати пример доброг предузетника и/или позвати на један час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима ▪ Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план: Користити олују идеја и вођене дискусије да се ученицима помогне у креативном смишљању
Управљање и	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине успешног менаџера 	<ul style="list-style-type: none"> • Менаџмент функције 	

организација	ученика са стиловима руковођења	<ul style="list-style-type: none"> • познаје различите управљачке стилове • објасни основе менаџмента услуга/производње • увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације • објасни значај информационих технологија за савремено пословање 	(планирање, организовање, вођење и контрола) <ul style="list-style-type: none"> • Менаџмент стилови - (предузетник као менаџер) • Основна знања о управљању и лидерству – демократски стил, централизован, лисе фер.. • Менаџмент производње - управљање производим ресурсима , управљање сировинама и полупроизводима, управљање производним процесом • Информационе технологије у пословању (пословни информациони системи, интернет, интранет и екстранет у пословању , електронско пословање, електронска трговина, итд.) 	<p>бизнис идеја и избору реалне за даљи рад на њој. Ученици се дела на групе у којима остају до краја и раде на деловима пословног плана Групе ученика окупљене око једне пословне идеје врше истраживање тржишта по наставниковим упутствима. Групе ученика у посетама малим предузећима информишу се о начину прављења понуде и самостално праве понуду за пример њиховог предузећа</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Управљање и организација: одређен број часова према избору наставника у информатичком кабинету. Давти упутстава ученицима где и како да дођу до неопходних информација. Користити сајтове за прикупљање информација (www.apr.sr.gov.yu, www.sme.sr.gov.yu; www.mspsbg.co.yu...). Посета социјалним партнерима на локалном нивоу (општина, филијале Националне службе за запошљавање, Регионалне агенције за развој малих и средњих предузећа и сл.) ▪ Ученички пројект-презентација пословног плана: Позвати на један час госта – предузетника за процену бизнис плана. У презентацији користити сва расположива средства за визуализацију. Препорука је да се тема „ Ученички пројект-израда и презентација пословног плана,, започне приликом обрађивања теме «Процена пословних идеја». На овај начин предавач може да интегрише ученички пројект током наредних тема предмета. <p>Оцењивање</p>
Правни оквир за оснивање и функционисање делатности	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са правним оквиром за оснивање и функционисање делатности 	<ul style="list-style-type: none"> • изабере најповољнију организациону и правну форму организовања делатности • прикупи информације које су потребне за успешно вођење посла • самостално сачини или попуни пословну документацију (CV, пословна писма, молбе, записник, образце...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Законске форме организовања делатности • Институције и инфраструктура за подршку предузетништву 	
Економија пословања	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са финансијским аспектима предузећа / радње 	<ul style="list-style-type: none"> • планира производњу и трошкове за сопствени бизнис • класификује трошкове предузећа и израчуна праг рентабилности • састави финансијске извештаје у најједноставнијој форми (биланс стања, биланс успеха и ток готовине предузећа); • прикупи информације потребне за производни и финансијски план и о изворима финансирања ; • презентује одређени део плана производње/ финансијског плана 	<ul style="list-style-type: none"> • Структура трошкова (фиксни и варијабилни трошкови) и праг рентабилности • Приходи и губици • Прикупљање потребних података на терену и њихова презентација основне елементе и организациони план за сопствену бизнис идеју 	
Ученички пројект-презентација пословног плана	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика у вештинама презентације 	<ul style="list-style-type: none"> • изради једноставан пословни план (део пословног плана) према усвојеној пословној идеји • презентује пословни план (део) у оквиру своје тимске улоге 	<ul style="list-style-type: none"> • Израда целовитог бизнис плана за сопствену бизнис идеју • Презентација 	

	<p>пословног плана</p>		<p>појединачних/групних бизнис планова и дискусија</p>	<p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Предузетништво и предузетник 8 часова ▪ Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план 10 часова вежби ▪ Управљање и организација 10 часова ▪ Правни оквир за оснивање и функционисање делатности 10 часова ▪ Економија пословања 10 часова ▪ Ученички пројект-презентација пословног плана 10 часова
--	------------------------	--	--	---

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. П. Ф. Дракер, (Peter F. Drucker) Иновације и предузетништво, Привредни преглед, Београд, 1991
2. П. Ф. Дракер, (Peter F. Drucker) Мој поглед на менаџмент, Адигас, Нови Сад, 2003
3. Ф. Котлер Како креирати, овладати и доминирати тржиштем, Адигас, Нови Сад, 2003
4. Т. Радовановић, Оснивање и вођење малог бизниса, Национална служба за запошљавање, Београд, 2003
5. Сајтови: www.apr.sr.gov.yu , www.sme.sr.gov.yu, www.mspbg.co.yu

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Сви стручни предмети

Назив предмета: ОПХОЂЕЊЕ СА ГОСТИМА

Фонд часова: 20 часова

Разред: Први

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за правилно опхођење са гостима	<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај правилног опхођења са гостима • препозна елементе добре угоститељске и туристичке праксе на датом примеру. • препозна / предвиди потребе и жеље туриста и госта на датом примеру • реагује на жалбе и проблематичне ситуације у складу са правилима опхођења са гостима / клијентима • опише начина успостављања дугорочних односа са гостима / клијентима • познаје начине стварања лојалности госта / клијента • опходи се са гостима без дискриминације • познаје правила опхођења са гостима у комуникацији преко телефона	<ul style="list-style-type: none"> • Опхођење са гостима • Потребе туриста и гостију • Активности у циљу задовољавања потреба гостију • Како се бавити проблемима, жалбама и проблематичним ситуацијама које могу да искрсну у релацији са гостима/ клијентима • Закон о заштити потрошача • Права потрошача у услужним делатностима • Правила телефонске комуникације са гостом/клијентом	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p><u>Облици наставе</u> Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 10 часова • кабинетске вежбе 10 часова <p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • У теоријској настави користити примере и студије случаја реалних ситуација из праксе. • Вежбе реализовати кроз симулације примера, решавање проблем – ситуација и сл. <p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Дикић, Н., Пословна комуникација, Виша хотелијерска школа, Београд, 2007.
2. HOTELLINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.
3. Woods, J. A. , Zemke R., Best practice in Customer Service
4. Gordon Ian, Relationship Marketing, Canada, 1998
5. Интернет странице: www.customercare.com, www.customercarecoach.com, www.relationshipmarketing.com
6. Kotler, P. , Bowen, J., Makens, J., Marketing for Hospitality and Tourism

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Пословна кореспонденција
- Психологија
- Сви стручни предмети

Назив предмета: ОРГАНИЗОВАЊЕ УСЛУГА ПРЕВОЗА

Фонд часова: 70 часова

Разред: Први

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за самосталан рад на организовању услуга превоза	<ul style="list-style-type: none"> • наведе карактеристике различитих услуга превоза (продаја превозних докумената и изнајмљивање превозних капацитета) • објасни комплетну саобраћајну услугу и сваки њен део појединачно • објасни начине успостављања односа са изабраним саобраћајним предузећима и прикупљањем понуда • разликује типове уговора са саобраћајним предузећима. • разликује елементе документације везане за реализацију услуге превоза • опише поступак обрачуна услуга превоза. • опише начине достављања понуде потенцијалним корисницима. • опише начине евиденције, продаје и уплате услуга превоза • објасни поступак праћења реализације различитих услуга превоза • ефикасно прикупља релевантне информације везане за услуге превоза • организује и примени врсту превоза према захтевима гостију и туриста • контактира саобраћајна предузећа ради прикупљања понуде • попуњава уговор са саобраћајним предузећима у адекватној форми • састави предрезервацију и резервацију услуга превоза • попуњава документацију везану за реализацију различитих услуга превоза • изврши обрачун различитих услуга превоза • доставља понуду потенцијалним корисницима услуга превоза и учествује у непосредној продаји различитих услуга превоз • евидентира продају и уплату услуга превоза	<ul style="list-style-type: none"> • Туристичко – информативна документација; • Финансијско-рачуноводствена документација; • Употреба техничких средстава (креирање базе података); • Односи туристичких агенција и саобраћајних предузећа<ul style="list-style-type: none"> - појам и основне врсте превоза - место и улога услуга превоза у пословању туристичких агенција - превозни послови туристичке агенције (туре, трансфери и излети) - врсте уговора између саобраћајних предузећа и туристичких агенција (уговори о продаји карата, уговори о изнајмљивању превозних капацитета) • Симулација прикупљања информација о саобраћајним услугама; • Симулација пружања информација потенцијалним корисницима • Симулација израде предрезервација и резервација услуга превоза; • Симулација пословне комуникације (вербалне и невербалне); • Демонстрација обрачуна услуге превоза; • Демонстрација пласмана услуге превоза; • Симулација продаје услуга превоза;	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 20 часа • кабинетске вежбе 20 часа • настава у блоку 30 часова <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у кабинету и учионици, • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету, • Настава у блоку се реализује у туристичким агенцијама и путничким бироима. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • На вежбама користити методе симулације и демонстрације. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина • Самостални практични рад

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Николић, М., Бакић, М, Капор, В., Стојановић, Љ., Практикум за агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
2. Попеску, Ј., Николић, М., Зечевић, Б., Агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
3. Штетић, С., Шалов, П., пословање туристичких агенција, Цицero, Београд, 2000.
4. Попов, Д., Путничке агенције, Туристичка штампа, 1979.
5. Закон о туризму „Службени гласник РС” бр. 45/05

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Опхођење са гостима
- Психологија
- Географија
- Физичка географија
- Географија културе
- Туристичка географија
- Математика
- Рачунарство и информатика
- Пословна кореспонденција

Назив предмета: ПЛАСИРАЊЕ ЛОКАЛНИХ ТУРИСТИЧКИХ ПОНУДА

Фонд часова: 136 часова

Разред: Први

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за самосталан рад на пласирању локалних туристичких понуда	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише локалну туристичку понуду • наведе изворе информација о локалним туристичким понудама • опише начине прикупљења информација за локалну туристичку понуду • опише начине пружања информација о локалним туристичким понудама • наведе начине пласирања локалних туристичких понуда • објасни поступак прављења предрезервација и резервација различитих услуга у оквиру локалне туристичке понуде • учествује у изради локалне туристичке понуде на основу прикупљених информација • ефикасно пласира локалну туристичку понуду • састави предрезервацију • врши корекцију понуде на основу конкретних захтева • састави резервацију	<ul style="list-style-type: none"> • Локална туристичка понуда (појам и врсте); • Туристичко – информативна документација (проспекти, каталози, адресари, редови возње, интернет презентације и сл) • Туристичка пропаганда (појам, врсте, примена) • Употреба техничких средстава (креирање базе података) • Анализа окружења и потреба купаца • Симулација пружања информација потенцијалним купцима • Симулација прављења предрезервација и резервација • Симулација пословне комуникације (вербалне и невербалне) • Демонстрација формирања туристичке понуде	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 38 часа • кабинетске вежбе 38 часа • настава у блоку 60 часова <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у кабинету и учионици; • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету; • Настава у блоку се реализује у туристичким агенцијама и туристичким организацијама. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Као методе користити нпр. истраживање (локалних туристичких понуда) ученички пројектни рад, симулације и демонстрације. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бакић, О., Маркетинг менаџмент туристичке дестинације, Економски факултет, Београд, 2002.
2. Бакић, О., Николић, М., Основе туризма и угоститељства за 1. Разред угоститељско- туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
3. Бакић, О., Маркетинг у туризму, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
4. Kotler, P., Bowen, J., Makens, J. , Marketing for Hospitality and Tourism
5. James R. Abbey, Hospitality sales and advertising, East Lansing, 1989
6. Штегић, С., Шалов, П., пословање туристичких агенција, Цицero, Београд, 2000.
7. HOTELLINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.
8. Закон о туризму, СЛ. РС бр. 45/05
9. Стратегија туризма Републике Србије, Horwath consulting, Загреб и Економски факултет, 2006.
10. Интернет сајтови: www.serbia-turism.org, www.poslovni-imenik.co.yu, www.anem.org.yu , www.siepa.sr.gov.yu, www.emagazin.co.yu, www.Think-IT-Inc.com
11. Брошуре и часописи локалне туристичке организације

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Опхођење са гостима
  - Географија
  - Географија културе
  - Туристичка географија
  - Историја
  - Историја средњовековне Србије
  - Историја свакодневног живота
  - Историја уметности
- Пословна кореспонденција
- Психологија
- Здравствено васпитање
- Страни језик

Назив модула: РЕЦЕПЦИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Трајање модула: 266 часова

Разред: Други

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Оспособљавање ученика да самостално приме и дочекају госта у угоститељском објекту</p> <p>Оспособљавање ученика за самосталан рад на пословима одјаве и испраћаја госта</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује угоститељске објекте по врстама и категоријама • познаје поступак резервације хотелских услуга • опише начине резервације хотелских услуга • објасни припрему потребне документације за резервацију • познаје елементе пословних књига • наведе евентуалне промене у регистрацији гостију • објасни начин испраћаја госта до собе • разликује све делове и опрему у соби • наброји све услуге које се нуде у угоститељском објекту • опише поступак регистровања госта у књигу гостију • познаје начине за решавање жалби гостију • опише начине измене резервисаних услуга • објасни елементе хотелског рачуна • разликује формалну, рачунску и суштинску исправност пословних књига и образаца • објасни поступак плаћања хотелског рачуна (готовински, платном картицом...) • резервише хотелске услуге • припреми потребну документацију за резервацију хотелских услуга • поздрави и дочека госта • евидентира госте у пословне књиге • направи измену у резервацији хотелских услуга • испрати госта до собе • покаже госту начине употребе опреме у соби • изврши измену хотелских услуга у односу на резервисане 	<ul style="list-style-type: none"> • Угоститељски објекти за смештај (појам, врсте и категорије), • Основни елементи организације хотела <ul style="list-style-type: none"> - појам организације, организациони делови (службе, сектори), • Организација и пословање рецепцијске службе <ul style="list-style-type: none"> - рецепцијска служба, - одељење за резервацију (појам, начини резервисања, инкоресподент, резервација, оператер) - одељење за пријем гостију-рецепција, - одељење консьержа; послови портира, вратара, бел капитена, багажисте - телефонска централа хотела, - примена ИТ у раду рецепцијске службе (резервације, електронска пошта, видео-текст сервис, видео-диск сиситем, системи за управљање телефоном и издавање рачуна, електронски кључеви, терминали у гостинским собама) • Хотелска легитимација гостију • Room-status (преглед слободних и заузетих соба) 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 32 часа • кабинетске вежбе 48 часова • практичан рад 96 часова • настава у блоку 90 часова <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • практичног рада • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету • Практични рад се реализује у кабинету или рецепцији • Настава у блоку се реализује на рецепцијама <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • У току практичног рада користити методе симулације • Користити методу играња улога код решавања жалби и давања информација (користити примере из праксе) <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	<ul style="list-style-type: none"> • решава жалбе госта. • информише госте о свим услугама које се нуде у угоститељским објектима. • обрати и опходи према VIP гостима. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пословне књиге и обрасци - књига резервације, дневни извештај портира, хотелски дневник, хотелски рачун, пријава боравишта госта, књига заборављених ствари, књига телефонских разговора, дневни извештај спремачице соба, - техничка средства • Хотелски рачун (појам, дефинисање, елементи), отварање рачуна, испуњавање, закључивање • Фискална каса • Узансе у туризму • Сваремени оперативни системи и рачунарски програми • Ванпансионске услуге (начин евидентирања и плаћања) • Маркетинг туристичких и угоститељских услуга • Симулација резервација хотелских услуга • Играње улога дочека госта и резервације собе • Испраћај госта до собе и из хотела • Демонстрирање попуњавања документације (ручно и компјутером) 	

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Попеску, Ј., Николић, М., Зечевић, Б., Агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Николић, М., Бакић, М., Капор, В., Стојановић, Љ., Практикум за агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
3. Чачић, К., Николић, М., Хотелијерство, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2005.
4. Косар, Љ., Хотелијерство, Виша хотелијерска школа, 2002.
5. Бакић, О., Николић, М., Бакић, М., Основе туризма са основама угоститељства, Чигоја штампа, Београд 1999.
6. Медлик, С., Инграм, Х. , Хотелско пословање, Голден маркетинг, Загреб, 2002.
7. Trauner Verlag Hause Keeping, Menagment im Hotel, isbn. 3-85-487-303-4
8. Посебне узансе у туризму, Београд, 2001.
9. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05
10. HOTELLINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Пословна кореспонденција
- Рачунарство и информатика
- Финансијско пословање
- Опхођење са гостима
- Пласирање локалне туристичке понуде
- Психологија
- Страни језик

Назив предмета: КОМУНИКАЦИЈА СА ТУРИСТИМА ТОКОМ БОРАВКА У ХОТЕЛУ

Фонд часова: 236 часова

Разред: Други

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Оспособљавање ученика да обезбеде услуге гостима током боравка у хотелу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • наброји услуге које се пружају гостима током боравка у хотелу • разликује шире и уже окружење хотелског објекта • опише обраћање специјалним гостима (титула) • евидентира трошкове настале током боравка госта у хотелу • врши резервацију изабраних услуга током боравка у хотелу • информише госте о факултативним услугама • решава специфичне упите и захтеве гостију • врши прослеђивање пошиљке за и у име госта • контактира са курирском службом • решава проблеме настале током боравка госта у хотелу (изгубљене ствари, пртљаг...) • заводи буђење и буди госта • заводи и преноси поруку госту • врши мењачке послове • прикупља повратне информације од гостију о квалитету пружених услуга 	<ul style="list-style-type: none"> • Хотелско домаћинство (појам и значај), хотелска соба, апартман, одељење за одржавање хигијене смештајних јединица и осталог простора • Сектор исхране и пића (појам и значај), одељење кухиње, ресторана, кафане, етежног сервиса и барова, организовање свечаних пријема, перионице • Комерцијална служба (појмовно одређење, процеса рада), организација набавке, ускладиштења и продаје • Финансијско-рачуноводствена служба (одређење и значај) финансијско-рачуноводствено пословање • Техничка служба (појам и значај) • Ванпансионске услуге (појам и врсте) • Кружење информација у хотелу • Начини и технике прикупљања повратних информација о квалитету пружених услуга у домаћинству • Руковање техничким средствима 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 32 часа • кабинетске вежбе 48 часова • практичан рад 96 часова • настава у блоку 60 часова <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • практичног рада • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету; • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету; • Практични рад се реализује у кабинету или рецепцији • Настава у блоку се реализује у хотелу. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Симулација боравка гостију у хотелу • Симулација продаје ванпансионских услуга • Играње улога за пружање информација и обавештења гостима <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Попеску, Ј., Николић, М., Зечевић, Б., Агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Николић, М., Бакић, М., Капор, В., Стојановић, Љ., Практикум за агенцијско и хотелијерско пословање за 2. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
3. Чачић, К., Николић, М., Хотелијерство, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2005.
4. Косар, Љ., Хотелијерство, Виша хотелијерска школа, 2002.
5. Бакић, О., Николић, М., Бакић, М., Основе туризма са основама угоститељства, Чигоја штампа, Београд 1999.
6. С. Медлик, Х. Инграм, Хотелско пословање, Голден маркетинг, Загреб, 2002.
7. Посебне узансе у туризму, Београд, 2001.
8. Trauner Verlag Hause Keeping, Menagment im Hotel, isbn. 3-85-487-303-4
9. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05
10. HOTELLINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Пословна кореспонденција
- Рачунарство и информатика
- Финансијско пословање
- Психологија
- Страни језик
- Опхођење са гостима
- Пласирање локалне туристичке понуде

Назив предмета: ОРГАНИЗОВАЊЕ УСЛУГА СМЕШТАЈА У ДОМАЋИНСТВУ

Фонд часова: 270 часова

Разред: Трећи

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Оспособљавање ученика за организовање услуга смештаја и исхране у домаћинству</p>	<ul style="list-style-type: none"> • наведе типове домаћинства у градовима и селима • опише куће за смештај по стандардима • наведе прописе из области туризма • разликује елементе категоризације домаћинства • познаје елементе калкулације услуга смештаја и исхране у домаћинству • опише поступак обрачуна услуга смештаја и исхране у домаћинству • препозна циљно тржиште за пласман услуга • познаје начине пласмана понуде потенцијалним потрошачима • учествује у креирању продајне презентације услуга у домаћинству • прати реализацију услуга смештаја и исхране у домаћинству • јасно и прецизно приказује стандарде домаћинства пружаоцима услуга • примени сигурносне и хигијенске стандарде кућа за смештај • учествује у организацији пружања услуга смештаја и исхране у домаћинству • састави обрачун услуга смештаја и исхране у домаћинству • пласира услуге смештаја и исхране у домаћинству потенцијалним корисницима • прати пласман услуга смештаја и исхране у домаћинству • прикупља повратне информације од гостију о квалитету пружених услуга • саветује пружаоце услуга у циљу побољшања квантитета и квалитета услуга • препозна одговарајуће услуге у циљу задовољавања различитих потреба гостију и туриста 	<ul style="list-style-type: none"> • Домаћинства у градовима и селима: <ul style="list-style-type: none"> - типови смештаја у домаћинствима (домаћинства са преноћиштем и доручком, домаћинске куће, домаћинства на фарми, домаћинства са историјском прошлошћу, сеоски летњиковци), - типови гостију (групне резервације, појединачне резервације, парови на одмору, туристи на одмору, туристи на пословном путовању, посетиоци са посебним интересовањима, целогодишњи посетиоци), • Стандарди кућа за смештај и њихово окружење (изглед ентеријера и екстеријера) • Сигурносни и хигијенски стандарди • Прописи из области туризма (државни и локални) • Правилник о категоризацији домаћинства • Евиденција, обрачун и наплата пружених услуга у домаћинству. 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p><u>Облици наставе</u> Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 60 часова • кабинетске вежбе 120 часова • настава у блоку 90 часова <p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • наставе у блоку <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету; • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету; • Настава у блоку се реализује у туристичким агенцијама, туристичким организацијама и домаћинствима. <p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бакић, О., Николић, М., Основе туризма и угоститељства за 1. разред угоститељско- туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Hall, D. R. , Mitchell, M., Kirkpatric, I., Rural tourism and sustainable business, 2004
3. Стратегија туризма Републике Србије, Horwath consulting, Загреб и Економски факултет, 2006.
4. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05
5. Посебне узансе у туризму, Београд, 2001.
6. Локални прописи из области туризма
7. HOTELLINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.
8. Интернет сајтови www.selo.co.yu, www.uneco.org/status/rural

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

• Предузетништво	• Географија	• Опхођење са гостима
• Социологија	• Географија културе	• Организовање услуга превоза
• Рачунарство и информатика	• Туристичка географија	• Пласирање локалних туристичких понуда
• Математика	• Историја	• Репцијско пословање
	• Историја средњовековне Србије	
	• Историја свакодневног живота	
	• Историја уметности	
	• Здравствено васпитање	
	• Финансијско пословање	

Назив предмета: ОРГАНИЗОВАЊЕ СКУПОВА

Фонд часова: 168 часова

Разред: Трећи

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за учешће у организацији скупова	<ul style="list-style-type: none"> • наброји услове неопходне за организацију скупа • разликује врсте скупова. • објасни са којим службама унутар објекта треба да контактира пре почетка па до краја организовања скупа. • опише поступак регистрације учесника скупа • познаје елементе организационог плана (сценарија) • наброји учеснике скупа који не плаћају кортизацију • резервише хотелски смештај за учеснике и достави им понуде • резервише хотелски смештај и путне карте за предаваче скупа • обезбеди превоз до хотела и назад за учеснике скупа и предаваче • достави сценарио свим службама које учествују у организацији скупа (обезбеђење, техничка служба, протокол, преводиоци, угоститељство, прес служба, физички радници, дежурне продавнице унутар објекта) • прикупи захтеве за резервацију (учешће у скупу) • анализира дневни извод банке и евидентира уплаћене котизације • региструје учеснике скупа на основу припремљених спискова учесника скупа • наплати котизације од учеснике скупа који је плаћају на лицу места • учествује у састављању програма за излете и разгледање града за учеснике скупа и чланове њихових породица • одговори на посебне и додатне захтеве које странка тражи у току трајања скупа	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте скупова<ul style="list-style-type: none"> - корпоративни и асоцијације - међународни и домаћи • Организовање скупова (начини, услови према врсти скупа) • Појам и садржај организационог плана (сценарија) скупа • Регистрације учесника • Анализе дневних извода банака • Састављање програма за излете и разгледања града	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 36 часа • кабинетске вежбе 72 часа • настава у блоку 60 часова <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету, • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету, • Настава у блоку се реализује у хотелима и конгресним и пословним центрима. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Симулација регистрације учесника • Симулација реализовања сценарија • Симулација анализе дневних извода банака • Симулација састављања програма за излете и разгледања града <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Karin Weber, K.S. Chon, Convention Tourism: International Research and Industry Perspective, 1995
2. Rogers, T., Conferences and Conventions: A Global Industry 2003
3. Стратегија туризма Републике Србије, Horwath consulting, Загреб и Економски факултет, 2006.
4. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05
5. HOTELINK, Часопис за теорију и праксу хотелијерства, Виша хотелијерска школа, Београд, 2003., 2004.
6. Интернет сајт www.megatrend-edu.net/sistemkvaliteta/020-q2.05 процедура организовања научних конференција

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Финансијско пословање
- Пословна кореспонденција
- Страни језик
- Опхођење са гостима
- Организовање услуга превоза
- Пласирање локалних туристичких понуда
- Рецепцијско пословање

Назив предмета: ФОРМИРАЊЕ И ПЛАСМАН ТУРИСТИЧКОГ ПУТОВАЊА

Фонд часова: 375 часова

Разред: Четврти

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за формирање и пласман туристичког путовања у земљи и иностранству	<ul style="list-style-type: none"> • познаје начине прикупљања информација. • наводи туристичке услуге • наброји пружаоце услуга • познаје елементе уговора са пружаоцима услуга • опише поступак састављања туристичког путовања • познаје елементе калкулације цене туристичког путовања • објасни начине рекламирања туристичког путовања • познаје начине продаје туристичког путовања • опише поступак резервације услуга у оквиру туристичког путовања • познаје инструменте туристичке пропаганде. • прикупи информације о услугама у оквиру туристичког путовања • пружи информације о услугама у оквиру туристичког путовања • контактира пружаоце услуга • учествује у изради уговора • учествује у састављању програма туристичког путовања • учествује у изради калкулације цене туристичког путовања • врши корекцију понуде на основу конкретног захтева • рекламира своје услуге • прода туристичко путовање • резервише услуге у оквиру туристичког путовања. • евидентира продато туристичко путовање • евидентира уплате туристичких путовања • израђује и издаје рачун за продата туристичка путовања	<ul style="list-style-type: none"> • Туристичка агенција<ul style="list-style-type: none"> - појам, врсте, делатности - организација пословања туристичких агенција • Туристичка агенција и окружење • Уговорни односи са саобраћајним предузећима • Уговорни односи са угоститељским предузећима • Однос са државним оргнима и туристичком организацијом • Међусобни односи туристичких агенција • Уговорни односи између туристичких агенција и туриста • Економски чиниоци пословања туристичке агенције (средства и кадрови) • Туристичко путовање<ul style="list-style-type: none"> - појам и врсте - формирање - пласман	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава 57 часова, • кабинетске вежбе 114 часа, • практичан рад 114 часа, • настава у блоку 90 часова. <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кабинетских вежби • практичног рада • наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у кабинету-учионици • Кабинетске вежбе се реализују у кабинету • практични рад се реализује у кабинету или туристичким агенцијама • Настава у блоку се реализује у туристичким агенцијама <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • У току практичног рада користити методе симулације • Током вежби, користити методе ученичког пројектног рада, истраживање, симулације и демонстрације. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Попеску, Ј., Николић, М., Зечевић, Б., Агенцијско и хотелијерско пословање за 1., 2., 3., 4. разред угоститељско- туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Николић, М., Бакић, М, Капор, В., Стојановић, Љ., Практикум за агенцијско и хотелијерско пословање за 1., 2., 3. 4. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006. Штетић, С., Шалов, П., Пословање туристичких агенција, ЦИЦЕРО, Београд, 2000.
3. Вуконић, Б., Туристичке агенције, Школска књига, Загреб, 1989.
4. Вуконић, Б., Пословање туристичких агенција, Школска књига Загреб, 1989.
5. Попов, Д., Путничке агенције, Туристичка штампа, 1979.
6. Скакун, М., Пословно право у туризму, Чигоја штампа, Београд, 1999.
7. Горенц, В., Пословно право у туризму, школска књига, Загреб, 1984.
8. Драшкић, М., Међународно привредно уговорно право, Савремена администрација, Београд, 1990.
9. Бакић, О., Маркетинг у туризму, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
10. Унковић, С., Маркетинг организатора путовања, Савремена администрација, Београд 1980.
11. Sygatt, G., Travel Agency Practice, third edition
12. Посебне узансе у туризму, Београд, 2001.
13. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Страни језик
- Рачунарство и информатика
- Туристичка географија
- Психологија
- Пословна кореспонденција
- Историја уметности
- Финансијско пословање
- Социологија
- Односи са гостима

Назив предмета: РЕАЛИЗАЦИЈА И ОБРАЧУН ТУРИСТИЧКОГ ПУТОВАЊА

Фонд часова: 210 часова

Разред: Први

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Оспособљавање ученика за реализацију и обрачун туристичког путовања у земљи и иностранству	<ul style="list-style-type: none"> опише послове који претходе реализацији туристичког путовања опише поступак дочека и трансфера туриста објасни улогу туристичког водича и пратиоца групе при реализацији туристичког путовања познаје документацију потребну за реализацију туристичког путовања познаје врсте и структуру трошкова опише поступак обрачуна туристичког путовања састави резервације услуга код пружалаца услуга. састави коначну листу учесника обезбеди превозна документа састави ROOMING листу провери извршене уплате пружаоцима услуга достави потребна документа пружаоцима услуга одреди извођача туристичког путовања даје коначне информације у вези туристичког путовања обрачуна трошкове утврди укупан приход од туристичког путовања прикаже остварени финансијски резултат	<ul style="list-style-type: none"> Извођење туристичког путовања. Обрачун туристичког путовања	<ul style="list-style-type: none"> На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Недељни приказ броја часова дат је у гантограму <p>Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава 30 часова, кабинетске вежбе 60 часова, практичан рад 60 часова, настава у блоку 60 часова. <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> кабинетских вежби практичног рада наставе у блоку <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици и кабинету Кабинетске вежбе се реализују у кабинету Практични рад се реализује у кабинету или рецепцији Настава у блоку се реализује на рецепцијама <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> У току практичног рада користити методе симулације Током вежби, користити методе ученичког пројектног рада, истраживање, симулације и демонстрације. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> Праћење остварености исхода Тестове знања Тестове практичних вештина

1. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Попеску, Ј., Николић, М., Зечевић, Б., Агенцијско и хотелијерско пословање за 1., 2., 3., 4. разред угоститељско- туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2003.
2. Николић, М., Бакић, М, Капор, В., Стојановић, Љ., Практикум за агенцијско и хотелијерско ПОСЛОВАЊЕ за 1., 2., 3. 4. разред угоститељско-туристичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
3. Штетић, С., Шалов, П., Пословање туристичких агенција, ЦИЦЕРО, Београд, 2000.
4. Вуконић, Б., Туристичке агенције, Школска књига, Загреб, 1989.
5. Вуконић, Б., Пословање туристичких агенција, Школска књига Загреб, 1989.
6. Попов, Д., Путничке агенције, Туристичка штампа, 1979.
7. Скакун, М., Пословно право у туризму, Чигоја штампа, Београд, 1999.
8. Горенц, В., пословно право у туризму, школска књига , Загреб, 1984.
9. Драшкић, М., Међународно привредно уговорно право, Савремена администрација, Београд ,1990.
10. Бакић, О., Маркетинг у туризму, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
11. Унковић, С., Маркетинг организатора путовања, Савремена администрација, Београд 1980.
12. Sygatt, G. , Travel Agency Practice, third edition
13. Посебне узансе у туризму, Београд, 2001.
14. Закон о туризму, „Службени гласник РС” бр. 45/05

2. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Страни језик
- Туристичка географија
- Психологија
- Историја уметности
- Социологија
- Рачунарство и информатика
- Пословна кореспонденција
- Финансијско пословање
- Односи са гостима

Назив предмета: **ИСТОРИЈА СРЕДЊЕВЕКОВНЕ СРБИЈЕ**
 Годишњи фонд часова: **68 или 64 часа**
 Разред: **Први или други**
 Циљеви предмета: **Проширвање знања о средњевековној историји Србије**

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Досељавање на Балкан и примање хришћанства	<ul style="list-style-type: none"> Проширвање знања о досељавању Словена на Балкан и примање хришћанства 	<ul style="list-style-type: none"> објасни сеобу словенских племена и њихово досељавање на Балкан опише процес примања хришћанства у средњевековној Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Насељавање словенских племена на Балкан утицај Византије на словенска племена Процес примања хришћанства код Срба 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (68 или 64 часа) <p>Подела одељења на групе</p> <p>Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <p>Наставу богато илустровати визуелним примерима. Препоручена посета локалитетима или /и музејима.</p> <p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> Досељавање на Балкан и примање хришћанства 6 часа Средњевековни српски владари 12 часова Однос Србије са суседима 6 часа Средњевековна српска црква 10 часова Путописци о средњевековној Србији 6 часа
Средњевековни Српски владари	<ul style="list-style-type: none"> Проширвање знања о Пренемањићком и Немањићком периоду 	<ul style="list-style-type: none"> објасни карактеристике владара пренемањићког периода објасни улогу најзначајнијих Немањића наброји најзначајније принцезе српских дворова 	<ul style="list-style-type: none"> Први српски кнежеви Стефан Немања Стефан Првовенчани Урош I Драгутин и Милутин Стефан Дечански и цар Душан Жене средњевековних српских владара 	
Однос Србије са суседима	<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о међусобним односима Србије са Византијом и осталим суседима 	<ul style="list-style-type: none"> објасни утицај Византије на развој средњевековне српске државе објасни међусобне везе са осталим суседима објасни положај Србије у међународним односима у средњем веку 	<ul style="list-style-type: none"> Србија и Византија Србија и Бугарска Србија и Угарска Србија, Дубровник и Млетачка република 	
Средњевековна Српска црква	<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о специфичностима Српске средњевековне цркве 	<ul style="list-style-type: none"> објасни везе државе и цркве објасни утицај цркве на културу и образовање дефинише утицај цркве на свакодневни живот 	<ul style="list-style-type: none"> Српска православна црква Свети Сава Српски манастири и српска култура и образовање Утицај цркве на друштвени живот 	
Путописци о средњевековној Србији	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са записима трговаца, дипломата, и путника. 	<ul style="list-style-type: none"> наведе најзначајније извештаје трговаца наведе најзначајније извештаје дипломата наведе најзначајније извештаје путника 	<ul style="list-style-type: none"> Византијски хроничари Западни хроничари 	
Средњевековна култура у Србији	<ul style="list-style-type: none"> Проширење знања о најважнијим специфичностима Српске средњевековне културе 	<ul style="list-style-type: none"> наведе специфичности средњевековне архитектуре кроз пример наведе специфичности средњевековне књижевности кроз пример наведе специфичности средњевековног сликарства кроз пример 	<ul style="list-style-type: none"> Средњевековна уметност и ктиторство Средњевековни објекти у локалној средини 	

		<ul style="list-style-type: none"> наведе средњовековне објекте у локалној средини и њихове специфичности (уколико ови објекти не постоје у локалној средини, ученик их бира према свом избору) 		<ul style="list-style-type: none"> Српска средњовековна култура 8 часа Средњовековни градови и дворови 8 часа Средњовековна привреда и феудално друштво 6 часа Србија под влашћу Отоманског царства 6 часа
Средњовековни градови и дворови	<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о најважнијим градовима и дворовима 	<ul style="list-style-type: none"> наброји најзначајније средњовековне градове опише изглед и свакодневницу средњовековних српских градова наброји најатрактивније средњовековне градове у туристичкој понуди Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Најзначајнији средњовековни градови Свакодневница средњовековних дворова 	Уколико је фонд часова 64, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.
Средњовековна привреда и феудално друштво	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о привреди и друштвеној структури средњовековне Србије 	<ul style="list-style-type: none"> опише најважније средњовековне привредна средишта опише живот у средњовековној Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Привреда у средњовековној Србији Структура друштва у средњовековној Србији 	
Србија под влашћу Отоманског царства	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о отоманској цивилизацији на простору средњовековне Србије 	<ul style="list-style-type: none"> објасни значај српске деспотовине опише објекте и остварења Отоманске цивилизације на простору средњовековне Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Српска деспотовина Отоманска цивилизација на простору средњовековне Србије 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Историја средњег века, А.Д.Удаљцов, Ј.А.Космински, О.Л.Вајнштајн, Научна књига, Београд, 1969.
2. Историја Срба, В.Ђоровић, Октоикс, Нова књига, Лео комерц, Београд, 2005.
3. Историја српског народа, С.Станојевић, Book Marso, Београд, 2001.
4. Радне свеске од првог до четвртог разреда гимназије.
5. Историја приватног живота, 1-3, Београд, Клио, 2000. - 2003.
6. А. Веселиновић, Р. Љушић, Српске династије, Нови Сад, 2001.
7. Милош Благојевић, Дејан Медаковић, Радош Љушић, Љубодраг Димић, Историја српске државности, 1-3, Нови Сад, 2000. - 2001.
8. Бојан Алексов, Упоредне хронологије, Нови Сад, 2003.
9. Небојша Јовановић, Лексикон личности, Нови Сад, 2000.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Историја уметности
3. Туристичка географија
4. Српски језик и књижевност

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:
Циљеви предмета:

ИСТОРИЈА СВАКОДНЕВНОГ ЖИВОТА

68 или 64 часа

Први или други

1. Стицање знања о облицима испољавања свакодневног живота
2. Стицање знања о развоју свакодневног живота у локалне заједнице
3. Примена историјских знања код обављања професионалне делатности

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Историја одевања	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са променама у начину одевања кроз векове, са оријентациом на локалну средину 	<ul style="list-style-type: none"> препозна врсте одеће наведе карактеристике различитих стилова одевања у свом окружењу 	<ul style="list-style-type: none"> Историјат одеће и обуће Стилови одевања Врсте материјала 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Историја интимности	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са односима у породици и ван ње 	<ul style="list-style-type: none"> укаже на карактеристике брачне заједнице укаже положај деце у породици и локалној заједници укаже на улогу жене у породици и локалној заједници опише међуљудске односе у локалној средини 	<ul style="list-style-type: none"> Историјат брачних односа Положај деце у друштву Промена улоге и положаја жене кроз време 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 часа)
Историја хране	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о исхрани кроз векове 	<ul style="list-style-type: none"> опише развој исхране у прошлости у породици и ван објасни промену исхране наведе специфичности исхране у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> Исхрана у породици Промене исхране кроз време Развој угоститељства 	<p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици
Историја веровања и обичаја	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са традицијом, обичајима и митовима у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> неведе основна обележја верских светковина да опише карактеристичне обичаје за локалну заједницу опише главне локалне митове истакне елементе традиције локалне заједнице 	<ul style="list-style-type: none"> Верске светковине Локални обичаји Локални митови Специфичности локалне средине 	<p>Препоруке за реализацију наставе Посета етнографских музеја</p> <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина
Град и околина кроз историју	<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> наведе главне карактеристике развоја града и околине кроз историју објасни оснивање културних институција објасни деловање образовних институција објасни развој здравствених установа објасни развој туристичких објеката 	<ul style="list-style-type: none"> Историја града и околине Историјат изабраних институција 	
Историја војске	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са стварањем и развојем војске у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> познаје најважније догађаје историје војске опише развој униформе и оружја војске наброји истакнуте личности из историје војске опише развој ратне технике 	<ul style="list-style-type: none"> Историјат војске у Србији Истакнуте војне личности 	<p>Оквирни број часова по темама Историја одевања 6 часова Историја интимности 10 часова Историја хране 6 часова Историја веровања и обичаја 14 часова Град и околина кроз историју 14 часова Историја војске 6 часова Историја музике 6 часова Историја саобраћаја 6 часова</p>
Историја музике	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са историјом музике и игре у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> пропозна доминантне музичке инструменте у локалној заједници опише главне карактеристике игара локалне заједнице опише основне карактеристике фолклора у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> Доминантни музички инструменти Карактеристике мелоса локалне заједнице Игре локалне заједнице 	
Историја саобраћаја	<ul style="list-style-type: none"> Стицање знања о развоју саобраћаја у 	<ul style="list-style-type: none"> наведе историјске етапе у развоју саобраћаја у Србији објасни утицај саобраћаја на друштвене промене 	<ul style="list-style-type: none"> Историја саобраћаја у Србији 	<p>Уколико је фонд часова 64, наставник</p>

	Србији			смањује број часова у темама према сопственој процени.
--	--------	--	--	--

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

1. Стара Грчка, В.В.Струве, Д.П.Калистов, Веселин Маслеша, Сарајево, 1960.
2. Хеленизам и његова историјска улога, Веселин Маслеша Сарајево 1962.
3. Историја старог Рима, Н.А.Машкин, Научна књига, Београд, 1990.
4. Историја Византије, Г.Острогорски, Просвета, Београд, 1993.
5. Историја средњег века, А.Д.Удаљцов, Ј.А.Космински, О.Л.Вајнштајн, Научна књига, Београд, 1969.
6. Историја Срба, В.Ђоровић, Октоикс, Нова књига, Лео комерц, Београд, 2005.
7. Историја српског народа, С.Станојевић, Book Marso, Београд, 2001.
8. Радне свеске од првог до четвртог разреда гимназије.
9. Историја приватног живота, 1-3, Београд, Клио, 2000. - 2003.
10. А. Веселиновћ, Р. Љушић, Српске династије, Нови Сад, 2001.
11. Милош Благојевић, Дејан Медаковић, Радош Љушић, Љубодраг Димић, Историја српске државности, 1-3, Нови Сад, 2000. - 2001.
12. Бојан Алексов, Упоредне хронологије, Нови Сад, 2003.
13. Небојша Јовановић, Лексикон личности, Нови Сад, 2000.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Социологија
3. Српски језик и књижевност
4. Историја уметности
5. Туристичка географија
6. Географија културе

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:
Циљеви предмета

ГЕОГРАФИЈА

64 или 58

Трећи или четврти

Упознавање ученика са физичко-географским карактеристикама Србије и њиховим утицајем на туристичка кретања

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Рељеф	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о рељефу Србије са посебним освртом на геоморфолошке туристичке вредности 	<ul style="list-style-type: none"> наведе облике рељефа препозна облике рељефа атрактивне за туризам објасни надземне и подземне облике рељефа опише најважније геоморфолошке туристичке вредности 	<ul style="list-style-type: none"> Генеza рељефа Планински рељеф Србије(Копаоник,Златибор, Стара планина,Тара...) Низијски рељеф Подземни рељеф србије(пећине и јаме) 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 или 58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p>
Клима	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о типовима климе у Србији и њихов утицај на туристичка кретања 	<ul style="list-style-type: none"> наведе типове климе објасни шта је микроклима кратко описати најзначајније типове климе у србији 	<ul style="list-style-type: none"> Појам климе и времена Типови климе Планинска клима, континентална клима умерено континентална са варијететима Појам микроклиме 	
Хидрографија	<ul style="list-style-type: none"> Проширивање знања о хидрографским објектима који утичу на развој туризма 	<ul style="list-style-type: none"> именује хидрографске туристичке вредности опише реке битне за туризам Србије кратко опише језера и њихове туристичке вредности лоцира најзначајније термоминералне изворе у србији наведе остале хидрографске туристичке вредности 	<ul style="list-style-type: none"> Реке и речни сливови Језера србије Термоминерални извори Остале хидрографске туристичке вредности(мочваре,крашки извори,потајнице) 	
Биљни свет	<ul style="list-style-type: none"> Анализа утицаја биљног света на туризам 	<ul style="list-style-type: none"> укаже на значај биљног света познаје распоред шумских комплекса у Србији наброји распоред биљних заједница у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Биљни покривач Србије Шуме србије Ендемичне и реликтне врсте значајне за туризам 	
Животињски свет	<ul style="list-style-type: none"> Анализа утицаја животинског света на туризам 	<ul style="list-style-type: none"> познаје најважнија подручја за развој ловног туризма у Србији наведе најзначајнија риболовна подручја у Србији 	<ul style="list-style-type: none"> Животињски свет србије Ловна и риболовна подручја србије 	<p>Рељеф-14 часова, Клима - 12 часова Хидрографија-12 часова</p>
Заштита животне средине у Србији	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са потрабама заштите животне средине и њиховим утицајем на туризам 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише животну средину лоцира и кратко опише националне паркове у Србији наброји најважније природне резервате 	<ul style="list-style-type: none"> Животна средина Заштита животне средине у србији Национални паркови и туризам Остали облици заштићене средине Утицај туризма на угрожавање животне средине 	<p>Биљни свет - 8 часова Животињски свет- 8 часова Заштита животне средине у Србији - 10 часова</p> <p>Уколико је фонд часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.</p>

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ракићевић, Т., Општа физичка географија, Научна књига, Београд.
2. Родић, Д., Географија за I или III разред средње школе, Завод за издавање уџбеника, Београд.
3. Марковић, Ђ. Ј., Природа и природне реткости Југославије, Завод за уџбенике Србије, 1967.
4. Марковић, Ђ. Ј., Регионална географија СФРЈ, Грађевинска књига, Београд, 1980.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Здравствено васпитање
3. Организовање услуга превоза
4. Пласирање локалних туристичких понуда

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:
Циљ предмета:

ГЕОГРАФИЈА КУЛТУРЕ

64 или 58 часа

Трећи или четврти

Упознавање ученика са међузависношћу културног простора и савремених туристичких кретања

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Простори културе	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са карактеристикама културног простора 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише карактеристике културног простора описује културни простор места у којем живи 	<ul style="list-style-type: none"> Појам културе и културног простора Дефинисати културни околиш 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Раса и нације	<ul style="list-style-type: none"> стицање знања о расној и националној структури становништва света 	<ul style="list-style-type: none"> разликује врсте раса наведе групе народа разликује групе народа у Европи објасни порекло, врста, раса и група народа познаје етносоцијалне специфичности појединих нација направи презентацију о етно-социјалним специфичностима средине у којој живи 	<ul style="list-style-type: none"> Географски распоред раса Најбројнији народи света Народи Европе Обележја националних кухиња 	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 или 58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p>
Језици света	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са индоевропском и неиндоевропском групом језика 	<ul style="list-style-type: none"> наброји језичке групе света идентификује географско распрострањење језика 	<ul style="list-style-type: none"> Језичке групе света Језичке групе европе(словенски,романски, германски и остали) Најраспрострањенији језици света 	<p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици
Религије света	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са географском распрострањеношћу религија 	<ul style="list-style-type: none"> објасни просторно ширење и распотрањеност светских религија наведе распотрањеност регионалних религија описује распотрањеност религија у Србији објасни феномен ходочашћа и религијског туризма 	<ul style="list-style-type: none"> Настанак и развој религија Хришћанство,Ислам, Будизам и остале религије Религијска структура становништва србије Религиозни туризам 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина
Миграције становништва света	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са савременим кретањима становништва у свету 	<ul style="list-style-type: none"> дефинише феномен миграција становништва разликује врсте миграција разликује легалне и нелегалне миграције познаје савремена миграциона кретања у Европи посебно на Балкану презентује савремена миграциона кретања у средини у којој живи 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и врсте миграција Туристичке миграције Савремена миграциона кретања на балкану 	<p>Оквирни број часова по темама Простори културе 4 часа Раса и нације 12 часова Језици света - 12 часова Религије света 12 часова Миграције становништва света 8 часа</p>
Државе и политика	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са географским карактеристикама држава 	<ul style="list-style-type: none"> наведе географске елементе државе познаје врсте држава према географским елементима описује процес европских интеграција 	<ul style="list-style-type: none"> Појам и елементи државе Европске интеграције 	<p>Државе и политика 6 часа Село и град 6 часа Цивилизације 4 часа</p>

Село и град	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са културно географским карактеристикама насеља 	<ul style="list-style-type: none"> разликује појам села и града разликује типове сеоских и градских насеља објасни процес урбанизације 	<ul style="list-style-type: none"> сеоска насеља градска насеља процес урбанизације 	Уколико је фонд часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.
Цивилизације	<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са савременим цивилизацијским зонама 	<ul style="list-style-type: none"> наведе врсте савремених цивилизација познаје распрострањеност савремених цивилизација 	<ul style="list-style-type: none"> врсте и распоред савремених цивилизацијаљ 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ђурић, В., Географија за други разред гимназије, Завод за издавање уџбеника, Београд, 2001.
2. Фригановић, М., Демографија – становништво свијета, Школска књига, Загреб, 1983.
3. Шећибовић, Р., Увод у географију религије, Прометеј, Нови сад, 1995.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Историја
2. Здравствено васпитање
3. Организовање услуга превоза
4. Пласирање локалних туристичких понуда

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА У ТУРИЗМУ И УГОСТИТЕЉСТВУ
64 или 58 часа
Други, трећи или четврти

Циљеви предмета

1. Развој способности за примена рачунарства и информатике у угоститељству и туризму
2. Подстицање осамостаљивања ученика у коришћењу рачунарског система у будућем раду и даљем школовању

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Табеларни прорачуни	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређење знања и вештина ученика • Примена програма за табеларне прорачуне у струци ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује апсолутно и релативно адресирање • користи напредне функције за табеларне прорачуне • креира норматив • креира табеле за требовања • креира табеле за вођење залиха • креира табеле за калкулације obroка 	<ul style="list-style-type: none"> • Апсолутно и релативно адресирање • Напредне функције (IF, SUMIF, COUNTIF, LOOKUP...) • Табеле за дневна, недељна и месечна требовања • Табеле за вођење залиха и праћење квантитета и квалитета намирница • Табеле за калкулације посланица, дневних менија, за чајанку и за свечани мени 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (64 или 58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе.</p>
Обрада цртежа на рачунару	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са обрадом цртежа на рачунару • Примена наученог у конкретној струци ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • лоцира основне опције програма за обраду цртежа • црта основне графичке објекте • трансформише графичке објекте • користи текст у графичком окружењу • креира једноставне и сложене меније користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) • креира дневне и свечане меније користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) • креира стандардне и дневне јеловнике користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) • креира карту топлих посланица користећи програм за обраду цртежа (посластичар) • креира карту хладних посланица користећи програм за обраду цртежа (посластичар) • креира карту чајева користећи програм за обраду цртежа (посластичар) • користи опције за штампу • шаље цртеж помоћу електронске поште 	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема и пројектовање цртежа • Цртање, измена и брисање основних графичких објеката • Трансформација графичких објеката • Манипулација графичким објекатима, глобални преглед цртежа • Текст у графичком окружењу • Креирање једноставних и сложених менија помоћу програма за обраду цртежа (кувар, конобар) • Креирање дневних и свечаних менија помоћу програм за обраду цртежа (кувар, конобар) • Креирање стандардних и дневних јеловника помоћу 	<p>Ако школа није у могућности да обезбеди довољан број комплета, предвидети рад у групама тако да највише два ученика раде заједно</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у кабинету за информатику <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Табеларни прорачуни: Користити неки од софтвера за табеларне прорачуне, на пример <i>Microsoft Office Excel</i>. Препоручује се задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. На почетку обновити формуле и функције (SUM, MAX, MIN и AVERAGE). • Обрада цртежа на рачунару: Користити неки од софтвера за обраду цртежа, на пример <i>CorelDraw</i>. Препоручује се

			<p>програма за обраду цртежа (кувар, конобар)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Креирање цртежа распореда столова и крупног инвентара у ресторану (конобар) • Креирање карти хладних и топлих послastiца помоћу програма за обраду цртежа (посластичар) • Креирање карти чајева помоћу програм за обраду цртежа (посластичар) • Штампa цртежа и слање помоћу електронске поште 	<p>задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обрада видео и аудио записа: Користити неки од софтвера за обраду видео записа, на пример <i>Windows Movie Maker</i> и <i>VirtualDub</i>. Препоручује се задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. Користити, креирати и обрађивати видео записе који су у вези конкретне струке ученика • Обрада дигиталне фотографије на рачунару: Користити неки од софтвера за обраду слика, на пример <i>Adobe Photoshop</i>. Користити и креирати слике које су у вези конкретне струке ученика. Повезати ову наставну тему са темом обрада цртежа на рачунару. Ученици могу да креирају рекламни материјал за објекат (хотел, ресторан...) у којем обављају практичну наставу
Обрада видео и аудио записа	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са обрадом видео и аудио записа на рачунару • Примена наученог у конкретној струци ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • обавља пренос видео записа са дигиталног камкордера на рачунар • сними аудио запис • наведе типове формата видео записа на рачунару • наведе типове формата аудио записа на рачунару • лоцира основне опције програма за обраду видео записа • едитује видео секвенце • додаје наслов, прелазе и ефекте 	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба дигиталног камкордера и пренос видео записа са дигиталног камкордера на рачунар • формати видео и аудио записа на рачунару • обраду видео записа • Додавање наслова, прелаза и ефеката 	
Обрада дигиталне фотографије на рачунару	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са обрадом дигиталне фотографије на рачунару • Примена наученог у конкретној струци ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • користи основне опције дигиталног фотоапарата • обавља пренос фотографија са дигиталног фотоапарата на рачунар • наведе типове формата записа слика на рачунару • лоцира основне опције програма за обраду слика • скенира користећи програм за обраду слика • користи алате за селекцију делова слике • користи алате за опсецање делова слике • манипулише деловима слике • промени величину слике и подлоге • побољша квалитет контраста и осветљења делова слике • црта основне графичке објекте • користи опције за рад са текстом • користи опције за филтере • користи опције за рад са слојевима • обавља конверзију боја • одабере одговарајући формат за снимање слике • штампа слику 	<ul style="list-style-type: none"> • Пренос фотографија са дигиталног фотоапарата на рачунар • Програма за обраду слика • селекцију делова слике • Опсецање и манипулација деловима слике • Величину слике и подлоге, квалитет контраста и осветљења делова слике • Основне графички објекти • Рад са текстом, филтери, слојеви • Конверзију боја и формати за снимање слике, штампање слике 	<ul style="list-style-type: none"> • Презентације: Користити неки од софтвера за обраду видео записа, на пример <i>Microsoft Office PowerPoint</i>. Користити и креирати презентације које су у вези конкретне струке ученика на пример: Презентације процеса припреме намирница и јела или послastiца по фазама <ol style="list-style-type: none"> 1. припремање намурница; 2. припремање јела или послastiца; 3. чување јела или послastiце до сервирања и 4. сервирање јела или послastiце. На пример, ученик креира презентацију неких фаза. Потребне мултимедијалне садржаје припремити раније.

<p>Презентације</p>	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење знања и вештина ученика у коришћењу програма за креирање презентација Примена наученог у конкретној струци ученика 	<ul style="list-style-type: none"> додаје мултимедијалне садржаје у презентацију примењује ефекте анимације над објектима презентације примењује ефекте транзиције слајдова управља начином приказа презентације креира мултимедијалну презентацију неких фаза процеса рада у конкретној струци ученика именује формате у којима може бити сачувана презентација 	<ul style="list-style-type: none"> Додавање мултимедијалних садржаја у презентацију (слика, звука, музике, видео записа...) Динамички ефекти прелаза између слајдова (Slide Transition) Ефекти анимације над објектима презентације (Custom Animation) Контрола тока приказа презентације Припрема презентације за приказивање (Package for CD...) Презентација процеса припреме намирница и јела по фазама (кувар) Презентације процеса припреме намирница и посластица по фазама (посластичар) Презентације процеса постављања столова по фазама (конобар) 	<p>Презентацију снимити на CD или DVD.</p> <ul style="list-style-type: none"> Интернет презентације : Користити неки од софтвера за креирање Интернет презентација на пример <i>Microsoft Office FrontPage</i>. Користити и креирати Интернет презентације које су у вези конкретне струке ученика. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Табеларни прорачуни 11 часова Обрада цртежа на рачунару 12 часова. Обрада видео и аудио записа 9 часова. Обрада дигиталне фотографије на рачунару 12 часова. Презентације 12 часова. Интернет презентације 8 часова.</p>
<p>Интернет презентације</p>	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење знања и вештина ученика у коришћењу Интернет технологија Упознавање ученика са програм за креирање Интернет презентација 	<ul style="list-style-type: none"> описе врсте Интернет презентација користи разне изворе и садржаје у креирању Интернет презентација користи wizard при креирању Интернет презентација користи табеле при креирању Интернет презентација форматира текст у Интернет презентацији дода графику у Интернет презентацију прегледа презентацију у Интернет читачу 	<ul style="list-style-type: none"> Врсте Интернет презентација Извори и садржаји у креирању Интернет презентација Коришћење wizard-а при креирању Интернет презентација Коришћење табеле при креирању Интернет презентација Рад са текстом у Интернет презентацији Унос графичких објеката у Интернет презентацију Преглед презентације у Интернет читачу 	<p>Уколико је фонд часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.</p>

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Клем, Н., Рачунарство и информатика за други разред гимназије, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
2. Чабаркапа, Нешић, Рачунарство и информатика за други разред гимназије, КРУГ, 2006

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМ

1. Математика
2. Рачунарство и информатика
3. Маркетинг у туризму
4. Предузетништво

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА 2
64 или 58 часова
Други, трећи или четврти

Циљ предмета

Развој способности за интегративни, мултифункционални и мултимедијални приступ програмима и информатичким технологијама

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Табеларни прорачуни	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење знања ученика за коришћење програма за табеларне прорачуне 	<ul style="list-style-type: none"> користи опције за кретање кроз комплексне документе класификује различите врсте података у ћелијама прилагоди изглед ћелија у зависности од врсте података примењује апсолутно и релативно адресирање ћелија користи напредне функције програма познаје опције за контролу уноса и приказа података припреми и прилагоди графички приказ података из табеле прави изведене табеле и графиконе на основу постојећих табела предвиди потребу за заштитом садржаја припреми документ за штампање 	<ul style="list-style-type: none"> Навигација кроз документ (freeze and split panes) форматирање ћелија (format cell и условно форматирање) Апсолутно и релативно адресирање ћелија Напредне функције (IF, sumif, countif, lookup...) Провера уноса, Филтрирање и сортирање података Креирање и подешавање графикона Пивот табеле и графикони Заштита садржаја (LOCK AND UNLOCK CELL) Припрема документа за штампу (HEADER&FOOTER, FIT TO, REPEAT ROW OR COLUMN...) 	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (64 или 58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе Ако школа није у могућности да обезбеди довољан број комплета, предвидети рад у групама тако да највише два ученика раде заједно</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у кабинету за информатику <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Табеларни прорачуни: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за табеларне прорачуне, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Презентација: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за израду презентација, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Обрада слика на рачунару: Практичну реализацију програма
Презентација	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење знања ученика у коришћењу програма за израду презентација 	<ul style="list-style-type: none"> користи различите типове мултимедијалних садржаја у презентацији користи ефекте транзиције слајдова користи ефекте анимације над елементима слајда управља начином приказа презентације припреми документ за презентовање 	<ul style="list-style-type: none"> Убацавање мултимедијалних садржаја у презентацију (цртежи, слике, звукови, музика, видео клипови...) Додавање динамичких ефеката на слајдове (slide transition) Додавање динамичких ефеката на објекте(custom animation) Контрола тока приказивања презентације(timing, наратија) Припрема документа за приказивање (print what, package for cd) 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Табеларни прорачуни: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за табеларне прорачуне, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Презентација: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за израду презентација, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Обрада слика на рачунару: Практичну реализацију програма
Обрада слика на рачунару	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са принципима обраде слика на рачунару 	<ul style="list-style-type: none"> разуме разлике између различитих формата за запис слика користи разне алатке за опсецање и исецање делова слике манипулише са исеченим деловима слике 	<ul style="list-style-type: none"> Типови формата за снимање слика на рачунару обсецање(crop) и исецање елемената слика (lasso,magic wand, selections...) 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Табеларни прорачуни: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за табеларне прорачуне, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Презентација: Практичну реализацију програма остварити неким од програма за израду презентација, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару Обрада слика на рачунару: Практичну реализацију програма

		<ul style="list-style-type: none"> • подеси димензије слике • прилагоди контраст и осветљење различитих делова слике • користи ефекте(филтере) на слици • одабере одговарајући формат за снимање слике. 	<ul style="list-style-type: none"> • комбиновање позадина и исечених делова (фото-монтажа) • Подешавање димензија слике • Подешавање контраста и осветљења • Примена ефеката(филтера) на слике • Снимање слика у одговарајући формат 	<p>остварити неким од програма за обраду слика на рачунару, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интернет презентације : Практичну реализацију програма остварити неким од програма за израду интернет презентација, извођење наставе подразумева објашњавање наставника а затим самостални рад ученика на рачунару • Базе података: Користити базе података које одговарају подручју рада и/или образовном профилу <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања 3. тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама Табеларни прорачуни 14 часова Презентација 10 часова Обрада слика на рачунару 10 часова Интернет презентацијен 20 часова Базе података 10 часова</p>
Интернет презентације	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са програмима за израду интернет презентација 	<ul style="list-style-type: none"> • опише врсте интернет презентација • препозна разлику између статичких и динамичких презентација • нађе најбоље решење за структуру интернет презентације у зависности од потребе. • користи различите врсте садржаја у креирању интернет презентација • користи табеле у изради интернет презентација • успоставља везе између интерних и екстерних старница интернет презентација • прегледа презентацију у интернет читачу • успешно постави презентацију на сервер • ажурира садржај презентације 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте интернет презентација (концепт сервер-клијент, статични и динамички програмски језици који се користе на интернету) • Планирање структуре презентација • Врсте садржаја који могу бити приказани на интернету • Креирање презентације • Рад са табелама • Уношење текста и графике у презентацију • Уметање и подешавање хипервеза • Преглед презентације у интернет читачу • Постављање презентације на интернет • Ажурирање презентације 	
Базе података	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са базама података 	<ul style="list-style-type: none"> • опише функције базе података • наведе пример коришћења базе података • креира табелу у бази • уноси податке у базу путем готових форми или директно у табелу • креира форму за унос • направи упит • направи извештај 	<ul style="list-style-type: none"> • Концепт типови и примена база података • Пројектовање базе података • Креирање табела, форми, упита и извештаја 	<p>Уколико је фонд часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.</p>

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Клем, Н. Рачунарство и информатика за први разред гимназије, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
2. Клем, Н. Рачунарство и информатика за други разред гимназије, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2006.
3. Чабаркапа, Нешић, Рачунарство и информатика за други разред гимназије Круг, 2006.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Математика
2. Рачунарство и информатика
3. Пословна информатика
4. Маркетинг у туризму
5. Пословна кореспонденција

Назив предмета: **МАРКЕТИНГ У ТУРИЗМУ**

Годишњи фонд часова: **58 часова**

Разред: **Четврти**

Циљеви предмета: **Оспособљавање ученика за примену маркетиншких и продајних техника у областима пружања услуга, туризму и угоститељству.**

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у маркетинг у туризму	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са појмом и етапама развоја маркетинга у туризму	<ul style="list-style-type: none"> наводи дефиницију појма маркетинга разликује етапе развоја маркетинга познаје маркетинг оријентацију	<ul style="list-style-type: none"> Појам маркетинга Развој маркетинга Маркетиншка оријентација у сфери услуга	<ul style="list-style-type: none"> На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Туристичко тржиште и примена маркетинга	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са туристичким тржиштем (понуда и тражња)	<ul style="list-style-type: none"> наводи дефиницију туристичког тржишта познаје специфичности туристичког тржишта наводи дефиницију туристичке понуде и тражње познаје карактеристике туристичке понуде и тражње на задатом примеру истражује тржиште познаје појам „здрава конкуренција“ на задатом примеру сегментира тржиште	<ul style="list-style-type: none"> Појам и особине туристичког тржишта Појам и специфичности туристичке понуде Појам и специфичности туристичке тражње Стратегија маркетинга у туризму Маркетинг методе истраживања тржишта Избор тржишта Сегментација	<p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици / кабинету
Инструментни маркетинг микса	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за примену инструментног маркетинг микса	<ul style="list-style-type: none"> наводи дефиницију туристичког производа познаје факторе креирања туристичког производа разликује фазе животног циклуса производа описује квалитетан туристички производ описује начин иновирања туристичког производа дефинише цену туристичког производа познаје факторе креирања цене познаје елементе промотивне политике разликује канале продаје познаје особине и значај добре локације	<ul style="list-style-type: none"> Појам туристичког производа Фактори креирања туристичког производа Животни циклус производа Квалитет и иновирање туристичког производа Микс цене у туризму Микс презентације у туризму Директни и индиректни начини пласирања туристичког производа Инструменти маркетинг микса у сфери услуга- људи, процес и физички доказ Појам и значај локације	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања тестове практичних вештина <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> Увод у маркетинг у туризму 6 часова Туристичко тржиште и примена маркетинга 18 часова Инструментни маркетинг микса 18 часова Понашање потрошача у процесу куповине у туризму 8 часова Истраживање туристичког тржишта и формирање маркетиншке базе података 8 часова
Понашање потрошача у процесу	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са понашањем	<ul style="list-style-type: none"> дефинише факторе који утичу на понашање људи као потрошача објасни основне фазе процеса одлучивања	<ul style="list-style-type: none"> Основни фактори друштвеног окружења Понашање потрошача	

куповине у туризму	потрошача у куповини	<ul style="list-style-type: none"> • анализира основне ризике при куповини услуге 		
Истраживање туристичког тржишта и формирање маркетиншке базе података	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са основним техникама истраживања тржишта и базама података 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни поступак исраживања тржишта у реалним окружењу • објасни начине формирања маркетиншке базе података • наведе могуће проблеме у формирању базе података 	<ul style="list-style-type: none"> • Маркетинг информациони системи и његови елементи • Маркетинг истраживања 	

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. М. Милисављевић, Маркетинг, Савремена, Београд, 1998.
2. О. Бакић, Стратегијско планирање туристичког производа, Научна књига, Београд, 1998.
3. О. Бакић, Маркетинг у туризму, Економски факултет, Београд, 1993.
4. С. Унковић, Маркетинг организатора путовањ, Савремена администрација, Београд, 1980.
5. К. Чачић, С. Унковић, О. Бакић, Савремени токови у туризму, Економски факултет, Београд, 1991.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

1. Психологија
2. Основе угоститељства
3. Опхођење са гостима
4. Пласирање локалне туристичке понуде
5. Дочек и испраћај госта у хотелу
6. Боравак госта у хотелу
7. Формирање и пласман туристичког путовања
8. Реализација и обрачун туристичког путовања

ПРЕДЛОГ

На основу члана 110. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 62/03, 64/03-исправка, 58/04, 62/04-исправка, 79/05-др. закон и 101/05-др. закон),
министар просвете доноси

П Р А В И Л Н И К О ВРСТИ ОБРАЗОВАЊА НАСТАВНИКА У СТРУЧНИМ ШКОЛАМА КОЈЕ ОСТВАРУЈУ НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОГЛЕДА ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ ТУРИСТИЧКИ ТЕХНИЧАР

Члан 1.

Овим правилником прописује се врста образовања наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил посластичар.

Члан 2.

Наставу и друге облике образовно-васпитног рада из опште-образовних предмета могу да изводе лица чија је врста образовања прописана Правилником о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и помоћних наставника („Просветни гласник” бр. 5/91, 1/92, 21/93, 3/94, 7/96, 7/98, 3/99, 6/01, 3/03, 8/03, 11/04, 5/05, 6/05, 2/07 и 4/07 - у даљем тексту: Правилник).

Члан 3.

Наставу и друге облике образовно-васпитног рада из стручних предмета за образовни профил туристички техничар може да изводи:

1. Основе туризма

Опхођење са гостима

Организовање услуга превоза

Пласирање локалних туристичких понуда

Рецепцијско пословање

Комуникација са туристима током боравка у хотелу

Организовање услуга смештаја у домаћинству

Организовање скупова

Формирање и пласман туристичког путовања

Реализација и обрачун туристичког путовања

Маркетинг у туризму:

- дипломирани економист;
- дипломирани економиста за хотелијерство и туризам;
- дипломирани туризмолог;
- дипломирани географ – туризмолог;
- дипломирани географ (туризмолог).

2. Географија културе:

- иста врста образовања прописана Правилником за предмет Туристичка географија.

3. Историја средњевековне Србије:

- иста врста образовања прописана Правилником за предмет Историја.

4. Историја свакодневног живота:

- иста врста образовања прописана Правилником за предмет Историја;

- дипломирани етнолог.

5. Рачунарство и информатика 2

Пословна информатика у туризму и угоститељству:

- иста врста образовања прописана Правилником за предмет Рачунарство и информатика.

6. Пословна кореспонденција:

- лица из тачке 1. овог члана;

- лица која испуњавају услове за наставника рачунарства и информатике.

Наставник из става 1. ове тачке треба да је положио испит предмета дактилографије по плану и програму за биротехничара.

7. Здравствено васпитање:

- доктор медицине;

- професор биологије.

8. Предузетништво:

- дипломирани економист за хотелијерство и туризам;

- дипломиран туризмолог;

- дипломиран географ-туризмолог;

- дипломирани економист.

Наставник из става 1. ове тачке треба да је савладао програм обуке за предмет Предузетништво.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Просветном гласнику”.

Број: 110-00-119/2/07-02

У Београду, 6. августа 2007. године

МИНИСТАР

др Зоран Лончар

